

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
Навчально-науковий інститут економіки і управління
Кафедра фінансів

«До захисту в ЕК»

Директор інституту

О.О. Шеремет

«__» _____ 2021 р.

«До захисту допущено»

Завідувач кафедри

Л.В. Шірінян

«__» _____ 2021 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА

зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(код і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми Фінанси, банківська справа та страхування

на тему: **Фінансовий цикл підприємства і способи його удосконалення в сучасних умовах господарювання**

Виконала: здобувач 4 курсу, гр. ФІ-4-15а

Сідерова Анастасія Павлівна
(прізвище та ініціали)

Керівник: Климаш Наталія Іванівна
(прізвище та ініціали)

(підпис)

Рецензент: Кудренко Н.В.
(прізвище та ініціали)

(підпис)

Засвідчую, що в цій кваліфікаційній роботі немає запозичень із праць інших авторів без відповідних посилань.

Здобувач _____
(підпис)

Київ – 2021 р.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
 Інститут (факультет) Навчально-науковий інститут економіки і управління
 Кафедра фінансів
 Освітній ступінь бакалавр
 Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
 (шифр і назва)

Освітньо-професійна програма Фінанси, банківська справа та страхування
 (назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри фінансів

« » _____ 20 року

З А В Д А Н Н Я

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА

Сідерової Анастасії Павлівни

(прізвище, ім'я, по батькові)

Тема роботи Фінансовий цикл підприємства і способи його удосконалення
всучасних умовах господарювання

керівник проекту (роботи) Климаш Н.І., к.е.н., доцент кафедри фінансів,
 (прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом закладу вищої освіти від «27» січня 2021 р. № 50-КС

2. Строк подання здобувачем роботи 09 червня 2021 р.

3. Вихідні дані до роботи _____
підручники, навчальні посібники, монографії, періодичне видання, статті,
фінансова звітність підприємства, Закони України

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) _____

Розділ 1. Теоретичні підходи щодо сутності фінансового циклу підприємства

Розділ 2. Аналіз фінансового циклу досліджуваного підприємства

Розділ 3. Напрями щодо скорочення фінансового циклу та нарощування фінансового

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) _____
рис. 1. Цикл життя підприємства, табл. 3. Аналіз показників ліквідності ПрАТ
«Оболонь», табл. 4. Аналіз показників рентабельності ПрАТ «Оболонь» за 2018-
2020 рр., табл. 5. Аналіз показників фінансової стійкості ПрАТ «Оболонь» за
2018-2020 рр., табл. 6. Горизонтальний аналіз активів ПрАТ «Оболонь» за 2018-
2020 рр., табл. 7. Аналіз ділової активності ПрАТ «Оболонь», табл. 8. Аналіз
тривалості операційного і фінансового циклів ПрАТ «Оболонь», табл. 9. Значення
власного оборотного капіталу (ВОК) у фактичному та плановому 2021 р., табл. 11.

Показники ефективності формування та використання оборотних коштів ПрАТ «Оболонь», 13. Оцінка ефективності використання оборотних коштів ПрАТ «Оболонь» у плановому 2021 р.

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
I	<u>Климаш Н.І.</u>		
II	<u>Климаш Н.І.</u>		
III	<u>Климаш Н.І.</u>		

7. Дата видачі завдання 27 січня 2021 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітка
1	Вибір теми, написання заяви і узгодження плану кваліфікаційної роботи з керівником	27.01.2021	
2	Робота над 1-м розділом та перевірка керівником	26.04.2021	
3	Робота над 2-м розділом та перевірка керівником	17. 05.2021	
4	Робота над 3-м розділом та перевірка керівником	31.05.2021	
5	Оформлення готової роботи на попередній захист	03.06.2021	
6	Подання кваліфікаційної роботи з підтвердження керівника на перевірку академічного плагіату.	09.06.2021	
7	Підпис остаточного варіанту роботи завідувачем кафедри	10.06.2021	

Здобувач

_____ Сідерова А.П.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи

_____ Климаш Н.І.
(підпис) (прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Сідерова А.П. «Фінансовий цикл підприємства і способи його удосконалення в сучасних умовах господарювання»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня «бакалавр» за спеціальністю 072 – Фінанси, банківська справа та страхування. Національний університет харчових технологій, Київ, 2021.

У кваліфікаційній роботі проведено дослідження особливостей формування фінансового циклу підприємства та його впливу на результативність господарювання.

Дана робота складається із: вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

Вступ містить актуальність теми дослідження, мету, завдання, об'єкт дослідження, предмет дослідження, методи, використані у роботі та інформаційну базу.

Перший розділ присвячено теоретичним і методичним аспектам формування фінансового циклу на вітчизняних підприємствах.

Другий розділ містить характеристику діяльності ПрАТ «Оболонь», аналіз фінансового стану та оцінку ефективності використання оборотного капіталу і тривалості фінансового циклу.

У третьому розділі запропоновано напрями щодо скорочення тривалості фінансового циклу ПрАТ «Оболонь», що неодмінно вплине на результати господарювання.

Ключові слова: *фінансовий цикл підприємства, оборотний капітал підприємства, умови господарювання, тривалість фінансового циклу.*

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ЩОДО СУТНОСТІ ФІНАНСОВОГО ЦИКЛУ ПІДПРИЄМСТВА	8
1.1. Поняття фінансового циклу підприємства	8
1.2. Фактори, що впливають на тривалість фінансового циклу підприємства .	15
1.3. Методичні аспекти оцінки фінансового циклу підприємства.....	20
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО ЦИКЛУ ДОСЛІДЖУВАНОВОГО ПІДПРИЄМСТВА.....	29
2.1. Комплексна характеристика напрямів діяльності ПрАТ «Оболонь»	29
2.2. Аналіз фінансового стану ПрАТ «Оболонь»	32
2.3. Аналіз ефективності використання оборотного капіталу досліджуваного підприємства та тривалості його фінансового циклу.....	37
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ЩОДО СКОРОЧЕННЯ ФІНАНСОВОГО ЦИКЛУ ТА НАРОЩУВАННЯ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	43
3.1. Прогресивні підходи до фінансування підприємства та ефективного використання оборотного капіталу	43
3.2. Шляхи оптимізації щодо використання оборотних активів ПрАТ «Оболонь»	46
3.3. Напрями використання факторингу для мінімізації фінансового циклу підприємства	53
ВИСНОВКИ	57
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	60
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. В умовах постійних змін виробничо-господарської діяльності комплексні рішення щодо управління ресурсами набувають особливого значення. Актуальність проблеми управління оборотним капіталом підприємства пов'язана із необхідністю скорочення операційного та фінансового циклів, що дасть можливість економити кошти, котрі вкладені у виробничі запаси.

Ефективне управління оборотним капіталом підприємства дає можливість генерувати вартість за рахунок скорочення потреб у додатковому фінансуванні, збільшення дохідності, поліпшення ліквідності та підвищення результативності здійснюваних господарських операцій. Оборотний капітал виступає важелем створення вартості для власників та акціонерів. Ефективна модель управління оборотним капіталом дозволяє підприємствам отримувати конкурентні переваги та збільшувати благополуччя засновників.

Однією із задач підвищення ефективності діяльності підприємства і зміцнення його платоспроможності є управління взаємопов'язаними циклами – операційним циклом та фінансовим циклом. Операційний цикл представляє собою час повного обороту оборотних активів підприємства. Фінансовий цикл характеризує рух грошових коштів від моменту оплати сировини, матеріалів, комплектуючих виробів постачальники до моменту надходження коштів від продажу готової продукції, іншими словами, фінансовий цикл являє собою час повного обороту грошових коштів, інвестованих в оборотні активи і характеризує період дефіциту грошових коштів на підприємстві.

Проблеми скорочення фінансового циклу представляють значний інтерес і практичну зацікавленість серед науковців та підприємців, зважаючи на пряму залежність між його тривалістю і результатами господарювання підприємств.

Метою дослідження є обґрунтування взаємозв'язку між компонентами оборотного капіталу, тривалістю фінансового циклу та результативністю діяльності підприємства.

Сформована мета дала змогу визначити наступні **завдання дослідження**.

- дослідити поняття фінансового циклу підприємства;
- визначити фактори, що впливають на тривалість фінансового циклу підприємства;
- дослідити методичні аспекти оцінки фінансового циклу підприємства;
- надати комплексну характеристику напрямів діяльності ПрАТ «Оболонь»;
- здійснити аналіз фінансового стану ПрАТ «Оболонь»;
- провести аналіз ефективності використання оборотного капіталу досліджуваного підприємства та тривалості його фінансового циклу;
- визначити прогресивні підходи до фінансування підприємства та ефективного використання оборотного капіталу;
- запропонувати шляхи оптимізації щодо використання оборотних активів ПрАТ «Оболонь»;
- окреслити напрями використання факторингу для зменшення фінансового циклу підприємства.

Об'єктом дослідження є фінансовий цикл підприємства та особливості його формування.

Предмет дослідження є теоретико-методичні та практичні підходи щодо фінансового циклу підприємства і способів його удосконалення.

Методами дослідження виступили методи оцінки тривалості фінансового циклу суб'єкта господарювання, метод ситуаційного аналізу, метод порівняльної оцінки, метод зіставлення, балансовий метод, метод економіко-математичного аналізу та статистичних досліджень.

Інформаційна база дослідження представлена монографіями, науковими статтями, тезами доповідей та інших форм наукових досліджень вітчизняних і зарубіжних вчених з проблем удосконалення використання оборотного капіталу, а

відтак і тривалості фінансового циклу підприємств; законодавчо-нормативними актам, що регламентують сферу фінансів, фінансово-економічною звітністю ПрАТ «Оболонь» за три роки.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ЩОДО СУТНОСТІ ФІНАНСОВОГО ЦИКЛУ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Поняття фінансового циклу підприємства

Перехід до ринкових умов господарювання вніс суттєві зміни в управління оборотними активами та джерелами їх фінансування. Підвищення рівня відповідальності за якість використання фінансових ресурсів вимагає розширення можливостей ефективного реалізації політики управління оборотним капіталом підприємств.

Особове місце у роботах зарубіжних та вітчизняних економістів відведено питанню управління такими елементами оборотних активів, як запаси та дебіторська заборгованість. Одночасно приділяється увага, хоча і в меншій мірі, проблемам управління кредиторською заборгованістю підприємства. При цьому не завжди управління окремими елементами оборотних активів та короткострокових зобов'язань розглядається комплексно. У свою чергу, можливість розглянути запаси, дебіторську та кредиторську заборгованість як окрему організаційну систему, дозволяє категорія «фінансовий цикл».

Відтак у теоріях фінансового управління існують різні термінологічні підходи до аналізу цієї категорії. Використання категорії «фінансовий цикл» на практиці, з метою ефективного управління оборотним капіталом компанії, неможливо без точного формулювання поняття даної аналітичної категорії. У першу чергу представляє велику зацікавленість різноманітних трактувань даного терміну.

Так, Ю. Брігхем у праці «Фінансовий менеджмент» описує «цикл обробки грошових коштів», що представляє собою «період часу між платою за покупку сировини та виникненням дебіторської заборгованості при

реалізації готової продукції» [6, с. 689]. Одночасно автор використовує терміни «цикл грошового обороту» та «період обертання готівки», що дещо ускладнює сприйняття теоретичного матеріалу та його використання на практиці.

Період обігу грошових коштів, як сказано в підручнику, об'єднує період обертання запасів, період обертання дебіторської заборгованості та період відстрочки кредиторської заборгованості і «дорівнює періоду часу від фактичних грошових витрат компанії на виробничі ресурси (сировина і вкладена праця) і до надходження грошових коштів від продажу готового товару (тобто з дня оплати праці та / або сировини і до дня отримання дебіторської заборгованості). Таким чином, період обігу готівки дорівнює періоду, протягом якого компанія має кошти, вкладені в оборотний капітал». Отже, Ю. Брігхем як і більшість зарубіжних і вітчизняних авторів не розглядає варіант, за якого фінансовий цикл дорівнює періоду, протягом якого підприємство має вільні кошти для вкладення в оборотні активи.

Слід зазначити, що при розрахунку періоду обертання запасів автор використовує показник обсягу продажів тоді, як зазвичай в теорії і практиці фінансового менеджменту при розрахунку даного показника застосовується показник собівартості.

Термін «період обігу грошових коштів (cash conversion cycle)» використовують у своїй роботі «Фінансовий менеджмент» Ю. Брігхем, Л. Гапенскі. Даний період «дорівнює проміжку часу між витратами фірми на виробничі ресурси (матеріали і робочу силу) і отриманням виручки від продажу продукції (тобто це період між платежами за сировину і робочу силу і погашенням дебіторської заборгованості)» [6, с. 359].

Одним з найважливіших важелів в управлінні фінансами, як стверджується в навчальному посібнику «Фінансовий менеджмент», є скорочення фінансового циклу (періоду обороту власних оборотних коштів), який починається з моменту оплати постачальникам матеріалів (погашення кредиторської заборгованості), закінчується в момент отримання грошей від

покупців за відвантажену продукцію (погашення дебіторської заборгованості)» [6, с. 77].

Взаємозв'язок операційного і грошового циклів розглядається у праці «Теоретичні основи оптимізації структури оборотних коштів підприємства» [22]. Під операційним циклом розуміється «тривалість часу від здійснення закупівель сировини і матеріалів, необхідних фірмі до отримання грошових коштів на сплату за вироблені нею товари».

Математично операційний цикл виражається як сума оборотів товарно-матеріальних запасів і дебіторської заборгованості в днях. Оборот грошових коштів (грошовий цикл) – це «проміжок часу між фактичною оплатою закупівель сировини і матеріалів, необхідних фірмі, і отриманням грошових коштів на сплату за реалізовану продукцію, товари» [11, с. 104]. При цьому автори підручника розглядають можливість існування і, отже, аналізу обороту коштів, якщо його «тривалість» буде негативною. «На перший погляд може здатися, що відносно короткий цикл обороту грошових коштів є ознакою вмілого менеджменту. Проблема в тому, що цей показник відображає одночасно стан операційного і фінансового менеджменту, невдалі рішення в будь-якій або обох цих сферах повинні бути переглянуті.

Наприклад, одним із способів скорочення тривалості циклу обороту грошових коштів є регулярна несплата в строк своїх зобов'язань (що є щонайменше невдалим фінансовим рішенням). В результаті період обороту зобов'язань до оплати значно подовжиться і, вирахується з операційного циклу, забезпечить низьке (якщо не негативне) значення обороту грошових коштів».

Наступним наводиться твердження, що «аналіз операційного циклу строго зосереджений на проблемах ефективності виробничих рішень, пов'язаних з управлінням товарно-матеріальними цінностями та дебіторською заборгованістю, тому його висновки відрізняються більшою однозначністю» [11, с. 205].

У сучасній економічній літературі поняття поточних фінансових потреб підприємства вперше зустрічається у С. І. Камінського, який розглядає вартісну оцінку поточних фінансових потреб підприємства, але вона надає тільки визначення поточних фінансових потреб як суми запасів та дебіторської заборгованості за мінусом кредиторської заборгованості, не пояснюючи змісту та структури окремих їх складових [18]. Закордонні вчені С. Уеслі, М. Рендалл, Т. Фаррис [41, с. 27–32] доводять, що цикл обороту готівки може бути використаний як критерій для оцінки ланцюга поставок за допомогою аналізу внутрішньої політики платежів та підвищення ефективності співпраці з постачальниками.

У наукових працях можна зустріти трактування поточних фінансових потреб як частини чистих оборотних активів, яка не покрита ні власними коштами, ні довгостроковими кредитами [2, с. 81]. Існує думка, що поточні фінансові потреби – це різниця між коштами, авансованими в оборотні активи (без грошових коштів) і сумою кредиторської заборгованості за товарними операціями і її величиною. Але таке трактування не можна вважати повним й точним, оскільки беручи до уваги кредиторську заборгованість тільки за товарними операціями, необхідно вказати й які саме запаси та дебіторська заборгованість входять до складу відповідних оборотних активів.

Більшість закордонних та вітчизняних вчених розглядають саме часову оцінку поточних фінансових потреб підприємства (цикл обороту готівки, період обороту готівки, цикл готівки, розрив готівки). Наприклад, В. В. Бочаров пропонує визначати поточні фінансові потреби за часом відносно обороту (у днях чи місяцях) [4, с. 42–43], але не обґрунтовує, оборот якого показника слід використовувати. Як і закордонні вчені, вони застосовують поняття операційного та фінансового циклів.

Кузнецова С. А. [24, с. 51], доводячи необхідність ретельного аналізу структури й складу оборотних активів кожного підприємства, вводить поняття циклу обігу грошових коштів як періоду часу, протягом якого гроші

перетворюються у запаси, запаси перетворюються у заборгованість кредиторів, а потім заборгованість кредиторів перетворюється знов у гроші; проте поняття поточних фінансових потреб в їхніх працях не зустрічається.

Бланк І. О. в одній зі своїх праць, присвяченій управлінню грошовими потоками, дає опис операційного циклу, але визначення поточних фінансових потреб у праці не зустрічається [3, с. 275], у той час як А. В. Бугай уточнює поняття дебіторської заборгованості, комерційного кредиту, товарного кредиту, наводить історичні аспекти виникнення цих понять, але не дає визначення взаємозв'язку між ними у межах розрахунку поточних фінансових потреб [7, с. 80],

Операційний цикл – інтервал часу, протягом якого поточні активи підприємства виконують повний оборот: від придбання запасів для здійснення діяльності до отримання коштів від реалізації виробленої з них продукції.

Специфіка операційного циклу підприємства визначає структуру оборотних коштів. Тривалість операційного циклу розраховується як сума тривалості виробничого циклу і періоду обороту дебіторської заборгованості.

Виробничий цикл починається з моменту надходження матеріалів на склад підприємства, закінчується в момент відвантаження покупцеві продукції, що була виготовлена з даних матеріалів.

Тривалість виробничого циклу обчислюється як сума періодів обороту всіх нормованих складових оборотних коштів (запасів сировини, незавершеного виробництва, запасів готової продукції).

Фінансовий цикл – часовий інтервал, протягом якого власні оборотні кошти виконують один оборот. Фінансовий цикл починається з моменту оплати за придбані у постачальників матеріали (погашення кредиторської заборгованості) і закінчується в момент одержання грошей від покупців за відвантажену продукцію (погашення дебіторської заборгованості). Фінансовий цикл починається після закінчення періоду обороту кредиторської заборгованості. Але не слід розуміти, що в ряді випадків

фінансовий цикл починається пізніше виробничого. Тривалість фінансового циклу менше тривалості операційного циклу на величину періоду обороту кредиторської заборгованості з врахуванням періоду обороту авансів, тобто більше на період обороту виданих авансів і менше на період обороту авансів отриманих.

Він здійснює вирішальний вплив на формування величини і структури власних оборотних коштів. У тих випадках, коли власні оборотні кошти мають від'ємне значення, поняття фінансового циклу не існує.

Сутність даного показника полягає в тому, що чим вище значення фінансового циклу, тим вище потреба підприємства в грошових коштах для придбання оборотних виробничих коштів.

Позитивне значення тривалості фінансового циклу виникає внаслідок значного зниження обсягів кредиторської заборгованості одночасно із зростанням дебіторської заборгованості, що призводить до «вимивання» грошей з підприємства, виникненню потреби в додатковому залученні капіталу для поповнення оборотних коштів.

Від'ємне значення тривалості фінансового циклу є свідченням того, що підприємство в середньому отримує від клієнтів гроші раніше, ніж здійснює платежі своїм кредиторам.

За умови, якщо фінансовий цикл підприємства дорівнює «0», терміни надходження грошових коштів від дебіторів підприємства співпадають із термінами їх повернення кредиторам. Така ситуація є прийнятною для забезпечення безперервного функціонування підприємства, однак, має певний недолік, пов'язаний із неможливістю накопичення грошових коштів на рахунках.

Загальна тривалість і структура операційного і фінансового циклів пов'язані зі специфікою роботи підприємства, зокрема з технологічними особливостями і сформованими традиціями в роботі з постачальниками і споживачами, але також можуть відображати і недоліки в управлінні поточними активами.

Фінансовий цикл підприємства напряму пов'язаний із платіжною дисципліною на підприємстві і передбачає добропорядні відносини між підприємством і дебіторами. Відповідно, чим швидше відбуватиметься оплата за реалізовану продукцію (товари, роботи, послуги), тим коротшим буде фінансовий цикл і тим більше коштів підприємство зможе отримати у вигляді виручки від реалізації продукції (рис. 1.1).

Одним з важелів покращення фінансового стану підприємства є скорочення фінансового циклу при збереженні певного балансу між рахунками дебіторів і кредиторів.

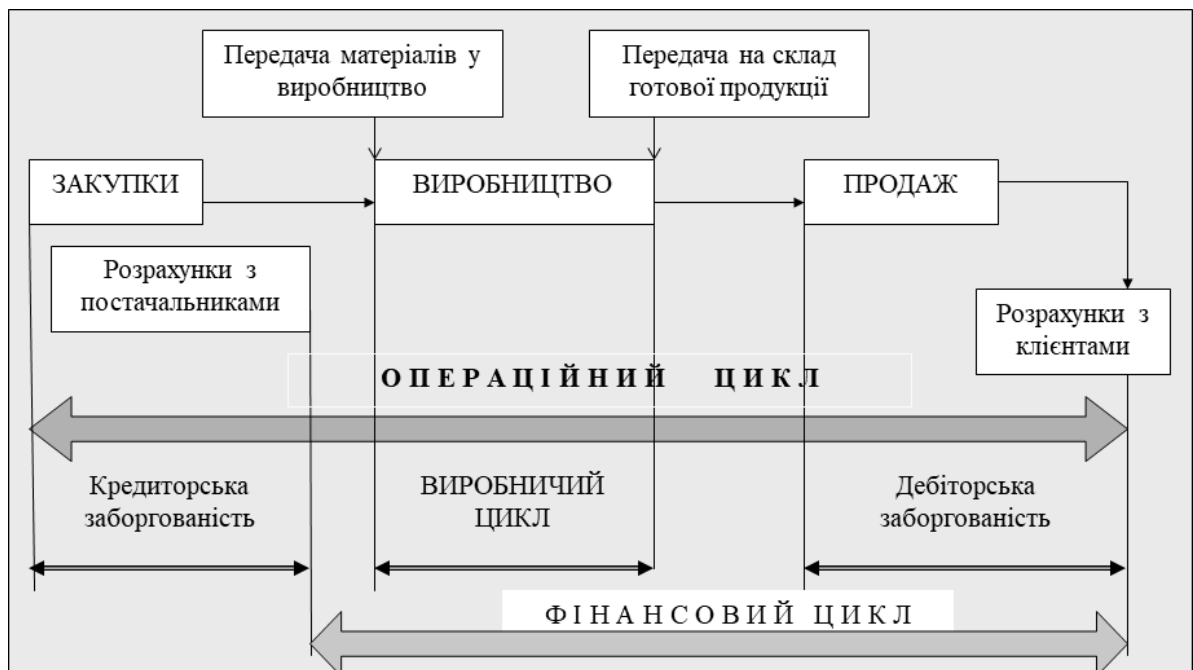

Рис. 1.1. Взаємозв'язок виробничого, операційного і фінансового циклів підприємства

Оскільки тривалість операційного циклу більше тривалості фінансового циклу на період обороту кредиторської заборгованості, то скорочення фінансового циклу забезпечує, зазвичай, зменшення операційного циклу.

Забезпечення скорочення фінансового циклу залежить від термінів обороту його складових елементів. При прагненні до скорочення фінансового циклу підприємство звичайно має у своєму розпорядженні можливості

зменшення періодів обороту запасів і готової продукції. Деякою мірою можливості підприємства обмежені при скороченні періоду обороту дебіторської заборгованості і збільшенні періоду обороту кредиторської заборгованості.

1.2. Фактори, що впливають на тривалість фінансового циклу підприємства

Необхідність скорочення фінансового циклу підприємств потребує виявлення та класифікації факторів, які впливають на його тривалість. Більшість вчених-економістів визначають групи зовнішніх (темпи інфляції, сезонність виробництва та реалізації продукції, стан ринкової кон'юнктури) та внутрішніх факторів (тривалість виробничого та збутового циклу, темпи зростання виробництва та продажу товарів, збутова політика), хоча на практиці їх набагато більше.

Розглянемо зовнішні фактори та поділимо їх на кілька груп:

1) загальноекономічні:

–стан розвитку економіки (ринкова кон'юнктура) – зниження платоспроможного попиту всередині країни та на світових ринках, відтак, якщо кон'юнктура несприятлива, необхідно зменшити обсяг виробництва або переорієнтуватися на випуск іншої продукції;

–рівень конкуренції в галузі: за підвищення попиту на продукцію виникає необхідність у підвищення обсягів виробництва товару та швидкості його поставки покупцю, що може призвести до відповідного збільшення дебіторської заборгованості підприємства, бо конкуренція змушує продавця залучати покупців знижками та відстрочками, або необхідно підвищити якість продукції, що може призвести до підвищення собівартості продукції, збільшення обсягів запасів та дебіторської заборгованості;

–тенденції зміни цін сировини, матеріалів, енергоносіїв на внутрішньому та зовнішньому ринку: зростання цін призведе до підвищення вартості продукції, що може знизити її конкурентоспроможність, а отже уповільнить оборотність та подовжить комерційний та фінансовий цикл підприємства;

–напрямки зміни курсу гривні до іноземних валют: зниження курсу національної валюти приводить до зростання грошових витрат на фінансування поточних фінансових потреб, особливо якщо підприємство має залежність від імпортованих комплектуючих, проте для підприємств, які активно експортують свою продукцію, ситуація девальвації національної валюти є сприятливою – продаючи свою продукцію за ту саму суму іноземної валюти, вони отримують більшу виручку в національній;

–темпи зміни валового внутрішнього продукту держави (ВВП);

2) правові:

–регулювання зовнішньоекономічної діяльності: встановлення ввізного та вивізного мита в інтересах вітчизняних виробників, зниження частки обов'язкового продажу валютної виручки експортерів;

3) фіскальні:

–дотації з держбюджету: допомагають знизити ціни на продукцію підприємства та підвищити його конкурентоспроможність на внутрішньому або зовнішньому ринку;

–наявність пільг з оподаткування: дозволяє спрямувати частину прибутку на розвиток підприємства, використання інноваційних технологій, що дозволить відмовитися від дорогих кредитів [13];

–наявність державних замовлень: забезпечує стабільний попит на продукцію підприємства, але існує загроза несплати за продукцію під час кризи державних фінансів;

–загальний рівень оподаткування в державі та зміни податкового законодавства;

4) міжгосподарські:

–характер взаємовідносин з постачальниками й покупцями та платіжна дисципліна: з одного боку, мотивація дебіторів до своєчасної сплати рахунків (наприклад, за рахунок впровадження знижок), з іншого боку, недопущення прострочок сплати зобов'язань кредиторам аби не втратити репутацію на ринку;

–показники обсягу реалізованої промислової продукції в промисловості і машинобудуванні: повинні зберігати стабільне співвідношення або обсяг реалізації в машинобудуванні має рости випереджаючими темпами, оскільки воно є основою економіки будь-якої країни;

5) грошово-кредитні:

–якість обслуговування в банках: час, який працівник банку витрачає на клієнта або операцію, атмосфера в банківському офісі, компетентність персоналу, ввічливість, доброзичливість, швидкість переводу коштів, наявність додаткових послуг – інформаційних, консультативних та ін., швидкість прийняття рішення.

Внутрішні фактори, які впливають на рівень поточних активів та фінансовий цикл доцільно поділити на такі групи:

1) організаційні:

–масштаб діяльності підприємства (мале, середнє, велике);

–форма власності підприємства (ТОВ, ПАТ, ПрАТ та ін.);

–професійний рівень управління та організаційна культура: поєднання інтересів збутового відділу, економічного відділу, виробництва з метою зниження витрат на зберігання запасів та зменшення ПФП, фінансовий менталітет власників і менеджерів підприємства, їхнє ставлення до рівня припустимого ризику в процесі здійснення господарської діяльності;

–тривалість збутового циклу: чим швидше готова продукція після її реалізації перетворюється у грошові кошти, тим менше оборотних коштів іммобілізовано, тим менше ПФП;

2) виробничі:

–темпи росту виробництва та реалізації продукції: оскільки фінансовий цикл безпосередньо пов'язаний з обсягом продажів, його тривалість може змінюватися пропорційно обсягу продажів, крім цього, в умовах інфляції підприємства намагаються створити надмірні запаси сировини, щоб не переплачувати за них пізніше;

–сезонність виробництва і реалізації продукції, а також постачання сировини і матеріалів, розрив між строками надходження матеріальних ресурсів і платежів за них може привести підприємство до втрати фінансової стійкості і ліквідності;

–асортимент продукції, кількість та номенклатура ресурсів, що споживаються: більший асортимент ускладнює управління запасами та розрахунками з постачальниками та покупцями, але, з іншого боку, допомагає зменшити ризик втрати прибутку від зниження попиту на окремі види продукції;

–збутова політика підприємства: пов'язана з якістю управління запасами готової продукції, чим менше обсяг маржинального доходу (різниця між виручкою від реалізації продукції та змінними витратами на виробництво цієї продукції), тим більшою мірою кредит постачальників може компенсувати дебіторську заборгованість покупців, але тут виникає певне протиріччя: при високій нормі маржинального доходу і невеликому ступені залежності підприємства від закупівель матеріальних ресурсів йому доводиться просити своїх постачальників про більш тривалі відстрочки платежів;

3) фінансові:

–показники оборотності і ліквідності: показники оборотності мають прямий вплив на відносний показник фінансування, оскільки використовуються для його розрахунку – чим вище оборотність, тим менше потреба у фінансових ресурсах, показники ліквідності підприємства пов'язані з фінансуванням тільки тому, що мають спільні елементи розрахунку;

–наявність поточних касових розривів у надходженні та витрачання коштів: загрожує ліквідності та фінансовій стійкості підприємства,

характеризує недоліки в управлінні фінансовими ресурсами, оскільки вимагає їх підвищення;

–цінова політика підприємства: визначення абсолютного рівня ціни за одиницю виміру продукції (за штуку, за тону), обґрунтування масштабів та абсолютних величин знижок для різних категорій покупців, обґрунтування зміни базової ціни одиниці продукції залежно від зміни базових умов грошових розрахунків (обґрунтування надбавки до базової ціни при надання відстрочки (від базового терміну) в оплаті відвантаженої продукції, визначення рівня знижки від базової ціни при забезпечення покупцем оплати відвантаженої продукції у більш ранні строки (від базового терміну) з метою прискорення оборотності оборотного капіталу підприємства, компенсації втрат за рахунок мобілізації додаткових фінансових ресурсів для покриття іммобілізації оборотних коштів, економії на витратах обігу за рахунок прискорення повернення дебіторської заборгованості;

–методика оцінки дебіторів та дебіторської заборгованості: частка сумнівних боргів знаходиться в прямій залежності від тривалості періоду, протягом якого дебітор зобов'язується погасити свою заборгованість – в загальній сумі дебіторської заборгованості зі строком погашення 30 днів – близька 4% належить до сумнівної, при терміні 30–60 днів – 10%, 61–90 днів – 17%, 91–120 днів – 26%, при подальшому збільшенні строку погашення на чергові 30 днів частка сумнівних боргів збільшується на 3–4%, крім цього для оцінки прогнозного отримання коштів на кожного покупця доцільно завести картку інформації про стан розрахунків з ним;

–методика оцінки запасів: зміни цін закупівлі та наявність залишків на кінець періоду створюють певні труднощі для їх оцінки, крім того, від оцінки економістами підприємства залишку непроданих або невикористаних запасів на кінець періоду залежить оцінка витрат цього періоду та прибутку (детальніше це питання буде розглянуто у розділі 3 даного дослідження);

–норма доданої вартості та її величина на підприємстві: чим менше (відношення доданої вартості до виручки від реалізації), тим більше

кредиторська заборгованість здатна компенсувати дебіторську; якщо навпаки висока, а залежність підприємства від закупівель сировини незначна, йому доводиться звертатися до постачальників про тривалішу відстрочку платежів, що не завжди доцільно (в такому разі можна звернутися за короткостроковим банківським кредитом).

1.3. Методичні аспекти оцінки фінансового циклу підприємства

Тривалість фінансового циклу напряму залежить від стану та ефективності використання оборотних активів підприємства. Відтак, логічним буде з'ясування методичного апарату щодо оцінки використання оборотних активів.

Стан оборотних активів характеризується їх наявністю на визначену дату.

Швидкість обороту оборотних коштів характеризується періодом, у плині якого оборотні кошти проходять усі стадії кругообігу на підприємстві, тобто здійснюють один оборот.

$$O = C * D / P \quad (1.1)$$

O – термін обертання оборотних коштів, дні;

C – середні залишки нормованих оборотних коштів, грн.;

D – тривалість періоду, дні;

P – обсяг реалізованої продукції, грн.

Ефективність використання оборотних коштів характеризує коефіцієнт оборотності. Чим більше оборотів здійснюють оборотні кошти, тим краще вони використовуються:

$$K_o = P / C \quad (1.2)$$

Коефіцієнт завантаження характеризує величину оборотних коштів на 1 грн. реалізованої продукції. Чим менше оборотних коштів припадає на 1 грн. реалізованої продукції, тим краще вони використовуються:

$$K_3 = C / P \quad (1.3)$$

Коефіцієнт ефективності характеризує, скільки прибутку припадає на 1 грн. оборотних коштів. Чим більший він, тим ефективніше використовуються оборотні кошти:

$$K_e = \text{ВП} / C \quad (1.4)$$

ВП – валовий прибуток, грн.

Ділову активність підприємства можна представити, як систему кількісних і якісних критеріїв. В результаті, можна виділити певні критерії, що характеризують ділову активність господарюючого суб'єкта.

Підвищення ділової активності будь-якого підприємства залежить від багатьох факторів, таких як, асортимент товарів і послуг, ефективне використання бази ресурсів (фінанси, персонал, сировина), розширення ринку збуту, збільшення продажів.

У фінансовому аспекті ділова активність підприємства проявляється перш за все в швидкості обігу його коштів та джерел. Оборотність і рентабельність реалізації продукції, коштів і джерел їх утворення характеризують ефективність роботи підприємства.

Аналіз ділової активності підприємства, показує наскільки ефективно підприємство використовує власні або залучені кошти в процесі господарської діяльності.

Можна виділити головні причини, які відображають наскільки важливі всі показники оборотності для підприємства: річний обсяг реалізації залежить від швидкості обороту коштів, прискорення обороту кругообігу

коштів, тягне за собою прискорення обороту на інших стадіях, а витрати на кожен оберт, будуть менші, якщо оборот коштів буде проходити швидше.

На тривалість перебування коштів в обороті можуть впливати зовнішні і внутрішні чинники [2, с. 68]. До зовнішніх факторів можна віднести галузеву приналежність, сферу діяльності підприємства, характер господарських зв'язків, масштаб діяльності організації.

До внутрішніх факторів – цінову політику підприємства, ефективність стратегії управління активами, методику оцінки товарно-матеріальних цінностей і запасів.

Алгоритм розрахунку показників оборотності наведено в табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Показники ділової активності підприємства

Назва показника	Алгоритм розрахунку	Розрахункова формула	Характеристика показника	Прийнята тенденція
1	2	3	4	5
Оборотність активів (обороту), ресурсовіддача, коефіцієнт трансформації	ЧД(В)Р / Активи	Ф. № 2, р. 2000 / Ф. № 1, р. 1300	Скільки отримано чистої виручки від реалізації продукції на одиницю коштів, інвестованих в активи	Збільшення
Коефіцієнт оборотності обігових коштів (обороту)	ЧД(В)Р / Обігові кошти	Ф. № 2, р. 2000 / Ф. № 1, р. 1300	Кількість оборотів обігових коштів за період; скільки виручки припадає на одиницю обігових коштів	Збільшення
Період одного обороту обігових коштів (днів)	360 / К об. кошт.		Середній період від витрачення коштів для виробництва продукції до отримання коштів за реалізовану продукцію	Зменшення
Коефіцієнт оборотності запасів (обороту)	Собівартість реалізації / Середні запаси	Ф. № 2, (р. 2050 + р.2130 + р.2150) / Ф. № 1, р. 1100	Кількість оборотів коштів, інвестованих у запаси	Збільшення
Період одного обороту запасів (днів)	360 / К _{об. зап.}		Період, протягом якого запаси трансформуються в кошти	Зменшення,

Продовження табл. 1.1

1	2	3	4	5
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості (обороту)	ЧД(В)Р / Середня дебіторська заборгованість	Ф. № 2, р. 2000 / Ф. № 1, р. 1125 + р. 1130 + р.1135 +р. 1155	У скільки разів виручка перевищує середню дебіторську заборгованість	Збільшення
Період погашення дебіторської заборгованості (днів)	360 / $K_{об. д. з}$		Середній період інкасації дебіторської заборгованості, тобто період її погашення	Зменшення
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості (оборотів)	ЧД(В)Р / Поточні зобов'язання	Ф. № 2, р. 2000 / Ф. №1, р. 1695	У скільки разів виручка перевищує середньорічну кредиторську заборгованість	Збільшення
Період погашення кредиторської заборгованості (днів)	360 / $K_{об. кр. з}$		Середній період сплати підприємством кредиторської заборгованості	Зменшення
Коефіцієнт оборотності власного капіталу (оборотність)	ЧД(В)Р / ВК	Ф. № 2, р. 2000 / Ф. № 1, р. 1495	Скільки чистої виручки від реалізації продукції припадає на одиницю власного капіталу	Збільшення

Контроль за співвідношенням дебіторської і кредиторської заборгованості є надзвичайно важливим у процесі аналізу фінансового циклу підприємства. При цьому особливу увагу приділяють статті «Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги», зважаючи на той факт, що даний показник відображає частину коштів у фондах обігу, яка може суттєво впливати на здатність підприємства провадити свою діяльність у майбутньому. Якщо обсяг дебіторської заборгованості буде занадто великий, то діяльність підприємства може бути заблокована через критичну нестачу коштів на рахунку і в касі.

Бланк І.А. у своїх дослідженнях визначив за матеріальну основу функціонування підприємства – оборот активів, що характеризується як процес постійного руху, у перебігу якого можна виділити окремі цикли [3, с.45-51]. У складі повного циклу кругообороту активів виділяються окремі стадії циклу, які характеризують період знаходження активів в одній з

конкретних форм свого існування (матеріальній, фінансовій, грошовій) до початку їх трансформації у іншу форму.

Автором розроблено систему спеціальних показників, які дають можливість охарактеризувати цикл обороту активів: часових (тривалість обороту), структурних (кількість трансформацій, що відбуваються у перебігу його здійснення або сукупність підциклів), вартісних (зміна вартості активів у перебігу проходження окремих стадій циклу або вартісний цикл активів) (рис.1.2).

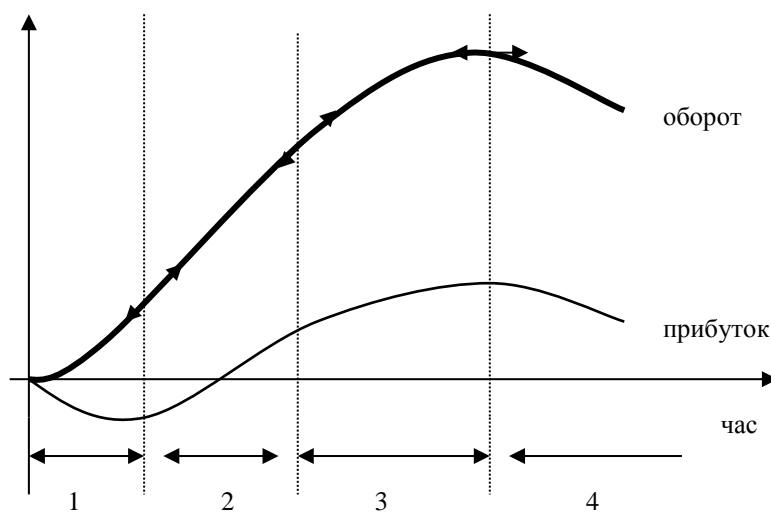

Рис. 1.2. Цикл життя підприємства

Варто зауважити, що рух вартісного циклу сукупних активів служить важливим індикатором темпів економічного розвитку підприємства, динаміки його ринкової вартості та конкурентної позиції на ринку. Розглядаючи ці та інші розробки, присвячені циклічності розвитку підприємства, слід вважати, що феномен циклічності розвитку мікроекономічної системи залишається не до кінця зрозумілим.

Використовуючи їх, підприємство може оцінити свій фінансовий стан і вірогідність банкрутства, попередити несприятливі фактори і явища свого розвитку, а також скласти прогноз фінансового-господарського стану підприємства [10, с.144].

Застосування цього підходу базується на використанні спеціальних узагальнюючих показників: результату господарської діяльності (РГД); результату фінансової діяльності (РФД); результату господарсько – фінансової діяльності (РГФД) (табл.1.2.).

Результат господарської діяльності (РГД) є сумою грошових коштів підприємства, яка залишається у його розпорядженні після фінансування виробничого розвитку. Якщо $РГД > 0$, підприємство забезпечує реалізацію принципу самофінансування свого розвитку. Якщо $РГД < 0$, підприємство залучає для фінансування своїх виробничих потреб позикові ресурси, оскільки власних коштів для цього не достатньо.

Таблиця 1.2

Матриця фінансової рівноваги залежно від обсягу грошових коштів підприємства

Значення показників	РФД<0 (гальмування)	РФД=0 (стабілізація)	РФД>0 (прискорення)
РГД>0 (повільне зростання)	1 РГФД=0	4 РГФД>0	6 РГФД>0
РГД=0 (оптимальне зростання)	7 РГФД<0	2 РГФД=0	5 РГФД>0
РГД<0 (форсоване зростання)	9 РГФД<0	8 РГФД<0	3 РГФД=0

Результат фінансової діяльності – це зміна обсягу заборгованості підприємства, скоригована на розмір фінансових витрат (відсотків за кредит), дивідендних виплат та податкових платежів. Якщо $РФД > 0$, - це свідчить про залучення додаткових джерел фінансових ресурсів, незважаючи на платність останніх. Якщо $РФД < 0$, - підприємство планує зменшити обсяг позикових джерел фінансування, знизити ефективність політики щодо формування

структури капіталу підприємства, якщо рівень залучення позикових ресурсів є надмірним.

Результат господарсько – фінансової діяльності – підсумок результату господарської та результату фінансової діяльності, його розмір дає можливість оцінити обсяг «вільних» грошових коштів підприємства після фінансування ним усіх витрат та виробничого розвитку. Якщо РГФД >0 , то в розпорядженні підприємства є вільні грошові кошти для фінансування інших напрямів діяльності. Якщо РГФД <0 , - підприємство має нестачу вільних грошових коштів, що може призвести до ліквідних ускладнень або скорочення можливостей підприємства.

Відповідно до величини вищезгаданих показників пропонуються висновки відносно кожного квадранта матриці. Квадранти 1,2,3 матриці фінансової рівноваги визначають позицію рівноваги підприємства, квадранти 7,8,9 –позицію дефіциту ліквідних коштів, а квадранти 4,5,6 характеризують ситуації успіху, тобто збільшення ліквідних коштів підприємства.

У квадранті 1, першій позиції рівноваги, знаходиться підприємство, що отримало назву «Батько родини», яке забезпечує ефективну господарську діяльність та має умови для самофінансування та розвитку, зменшує заборгованість, за рахунок того, що господарська діяльність має позитивний фінансовий результат. Однак, якщо темпи росту показника господарської діяльності зменшуватимуться – це призведе до старіння підприємства. Якщо підприємство не переорієнтує свою діяльність, то його позиція погіршиться, переміщуючись у нижні квадранти матриці. У квадранті 2 «Стійка рівновага» забезпечується стала фінансова стійкість підприємства. Якщо таке підприємство планує збільшити обсяги діяльності, необхідно збільшити заборгованість, щоб фінансувати відповідне збільшення активів, що порушить рівновагу. У квадранті 3 «Нестійка рівновага» підприємство забезпечує збереження платоспроможності лише за рахунок нарощування заборгованості, передумови до виникнення кризи.

Позиція успіху у квадранті 4 отримала назву «Рантьє», вона характерна для підприємства, якого задовольняють набуті темпи зростання обсягів діяльності. Якщо економічна прибутковість зростатиме при незмінності інших показників, то підприємство, маючи вільні фінансові ресурси, зможе диверсифікувати свою діяльність. Якщо ж економічна прибутковість не зміниться, а відсотки за кредит зростуть і посиляться конкуренція, то підприємство переміститься в позицію 1 або 7. Позиція у квадранті 5 «Атака» свідчить про посилення можливості підприємства до активної експансії. Виробничі потреби підприємства повністю забезпечуються власними фінансовими ресурсами, але підприємство нарощує свою заборгованість. Це може бути пов'язано з політикою диверсифікації або інвестиційним ривком. Найбільший комерційний і фінансовий успіх характеризує квадрант 6 «Холдінг». Підприємство фінансує не лише свій виробничий розвиток, а й створює дочірні підприємства, сприяє залученню додаткових кредитів. Наявні усі можливості для подальшого ефективного розвитку.

Квадрант 7 «Епізодичний дефіцит» означає зменшення заборгованості, не зменшуючи темпів росту інвестицій. Ситуація підприємства нормалізується у разі стабілізації фінансового становища чи підвищення економічної ефективності. У протилежному випадку підприємство зіштовхнеться з проблемою неможливості отримання кредитів, зниженням іміджу та подальшого погіршення фінансового становища. У квадранті 8 «Дилема» дефіцит коштів пов'язаний зі зниженням економічної прибутковості. Подальше збільшення заборгованості неможливе, оскільки економічна прибутковість менша за вартість позички. Якщо РГД не збільшиться є вірогідність банкрутства. Квадрант 9 «Криза» означає кризу діяльності підприємства, причиною якої можуть бути збитки від господарської діяльності чи збільшення фінансових витрат по їх обслуговуванню.

Якісне управління оборотними активами підприємства матиме безпосередній відбиток на тривалості фінансового циклу підприємства. Для розрахунку тривалості фінансового циклу варто використовувати наступні формулу:

$$\text{ФЦ} = \text{ОЦ} - \text{КЗ}; \quad (1.5)$$

де ФЦ – тривалість фінансового циклу;

ОЦ – тривалість операційного циклу;

КЗ – тривалість погашення кредиторської заборгованості.

При умові, що тривалість операційного циклу не відома, то варто використовувати показник, який базується на використанні запасів і дебіторської заборгованості у виробничо-господарській діяльності.

$$\text{ФЦ} = \text{ОЗ} + \text{ДЗ} - \text{КЗ}; \quad (1.6)$$

де ФЦ – тривалість фінансового циклу;

ОЗ – тривалість одного обороту запасів;

ДЗ – тривалість погашення дебіторської заборгованості;

КЗ – тривалість погашення кредиторської заборгованості.

Наведений вище показник тривалості фінансового циклу (у днях) застосовується для кількісної та якісної оцінки основних параметрів фінансово-господарської діяльності підприємства :

- 1) визначення обсягу оборотних коштів;
- 2) планування обсягу дебіторської заборгованості;
- 3) планування обсягу абсолютної кредиторської заборгованості;
- 4) обґрунтування щодо використання форм грошових розрахунків;
- 5) обґрунтування оптимальної структури капіталу підприємства [13].

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО ЦИКЛУ ДОСЛІДЖУВАНОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Комплексна характеристика напрямів діяльності ПрАТ «Оболонь»

Київський пивзавод № 3 було урочисто відкрито в 1980 році. З нагоди проведення Олімпійських Ігор, згодом було створено об'єднання «Оболонь». Наступне десятиліття стало часом прийняття знакових управлінських рішень і виведення на ринок ряду легендарних брендів.

Першим ключовим моментом став викуп підприємства його колективом. У 1992 році «Оболонь» отримала приватизаційне свідоцтво № 1 Фонду держмайна України. Акціонерами компанії стали 1187 працівників-орендарів. Це визначило вектор нашого розвитку 100% української компанії.

У 90-і роки, коли Україна мала непрості часи гіперінфляції і економічної нестабільності, підприємству вдалося гідно пройти в тому числі і завдяки активному розвитку експортної програми, яку «Оболонь» почала ще в 1989 році, першою з пивзаводів СРСР. Можливість заробляти валюту експортом дозволила пережити фінансові негаразди в Україні, а також мати засоби для закупівлі новітнього технічного обладнання. Саме тоді було закладено курс на постійну модернізацію виробництва відповідно до найвищих стандартів, якого «Оболонь» дотримується весь час.

На початку 90-х на підприємстві створено один з перших українських брендів – «Оболонь». Згодом ПрАТ «Оболонь» першими в Європі відкрили категорію слабоалкогольних коктейлів.

На ПрАТ «Оболонь» здійснили ряд інновацій в сегменті тари і упаковки - почали розливати напої в ПЕТ-пляшки, кеги і алюмінієві банки. У 1997 році компанія першою в Україні без гарантій уряду підписала кредитний договір з ЄБРР в 40 млн доларів на фінансування стратегічних програм. Знаковою подією на завершення 90-х став вихід на ринок ТМ «Живчик».

Початок нового десятиліття пройшов для компанії під знаком активного нарощування виробничих потужностей. На головному заводі компанії встановили найкраще обладнання провідних європейських фірм - Ziemann, KHS тощо. З запуском декількох нових виручених порядків і найбільшої в Європі лінії розливу пива потужністю 110 тис. пляшок 0,5 л на годину «Оболонь» увійшла в число найбільших пивоварень континенту. У 2008 році завод встановив європейський рекорд виробництва пива - 111 100 000 дал, який навряд чи хтось зможе повторити або хоча б наблизитися до нього.

Паралельно корпорація інвестувала значні кошти в розвиток регіональних підприємств: у 2009 році у Фастові Київської області завершено масштабну модернізацію «Пивоварні Зіберта», а в Чемерівцях на Хмельниччині побудовано сучасний солодовий завод потужністю 120 000 тон солоду на рік.

Продовжуючи курс на інновації, компанія здійснила чергову революцію на ринку, почавши категорію пивних міксів з напоями «BeerMix». У 2008 році «Оболонь» першою серед підприємств харчової промисловості сертифікувала відразу 4 системи управління відповідно до міжнародних стандартів ISO.

Розвиваючи ефективний бізнес, «Оболонь» постійно входить до числа найбільших платників податків.

Друге десятиліття XXI століття проходить під впливом інноваційних рішень, екологічності, соціальної відповідальності бізнесу тощо.

Стратегія компанії завжди будувалася на основі розширеної соціальної відповідальності і дбайливого ставлення до навколишнього середовища. Йдеться, перш за все, про поліпшення екологічних аспектів на виробництві, зменшення викидів в атмосферу, зниження водо- і енергоспоживання. З цією метою на всіх підприємствах корпорації впроваджуються дуже економні сучасні технології, йде постійне вдосконалення всіх виробничих процесів.

Активно працює корпорація і в інших напрямках соціальної відповідальності підтримує численні культурні та історичні проекти, допомагає благодійним організаціям, займається декількома дитячими будинками сімейного типу, розвиває футбольний клуб «Оболонь-Бровар», підтримує дитячий

футбольний клуб «Зміна», а також інвестує в розвиток місцевих громад в регіонах розташування підприємств.

Працюючи на висококонкурентних ринках, ПрАТ «Оболонь» постійно вдосконалюємо портфель брендів і освоюємо нові сегменти ринку. У 2011 році «Оболонь» вийшла на ринок кулерної води з брендом «Аквабаланс», в 2015 році запустила виробництво сидру, в 2018-м - енергетиків. Безперервно йде випуск нових смаків безалкогольних напоїв, вдосконалення лінійки флагманських брендів компанії – «Оболонь», Zibert, hike та інших. Незмінно важливий для компанії експортний напрям, де ПрАТ «Оболонь» постійно розширюємо географію нових ринків і залишаємося експортером напоїв № 1 в Україні.

Сьогодні «Оболонь» – велика корпорація, яка об'єднує десять підприємств по всій Україні. Саме завдяки далекоглядному керівництву компанія постійно розвивається і вдосконалюється, розширюючи свою діяльність.

У роки незалежності компанія переживала переломні часи разом з державою. Анексія Криму і окупація частини Донбасу Росією, інформаційна війна, відвертий тиск транснаціональних компаній, нечиста гра деяких фінансових установ, світова пандемія COVID-19, перебування країни на межі дефолту – це виклики і умови цього, в яких нам доводиться працювати. Але незважаючи на все, ми готові рухатися вперед. Корпорація кожен день доводить свої лідерство і потужність. ПрАТ «Оболонь» намагаємося постійно оптимізувати діяльність, тримати баланс у випуску різних видів продукції, оперативно реагувати на зміни споживчих настроїв і ринкових тенденцій. Саме такий підхід дозволив знову вийти на траєкторію динамічного розвитку, нарощуючи обсяги продажів в Україні і експорт продукції.

Зараз глобальна економіка і економіка нашої країни переживає непрості часи. Скажімо, закриття закладів HoReCa завдало нищівного удару світового пивоваріння. Обсяги продажів пива в закладах HoReCa зменшилися в рази. Але на відміну від Європи, в Україні найбільш поширена ситуація споживання пива (близько 80% всіх випадків) - вдома, з друзями або родиною. І тільки 20%

припадає на установи HoReCa. Тому в мережах оффлайн торгівлі обсяги продажів залишилися незмінними.

ПрАТ «Оболонь» 100% українська компанія намагаємося показувати гідний приклад роботи. Зараз в наших пріоритетах - правильна організація виробничих і управлінських процесів з урахуванням всіх обмежень, вдосконалення логістики, оптимізація фінансових витрат. Також ПрАТ «Оболонь» постійно працює в напрямку диверсифікації бізнесу - не тільки на ринках FMCG, але і в сфері B2B. Наприклад, відбувається ряд суміжних виробництв (солод, ПЕТ-преформи, продукти вторинної переробки – пакувальна стрічка, суха пивна дробина тощо). Це допомагає побудувати незалежні канали прибутку і збалансувати економічні ризики.

ПрАТ «Оболонь» має широкі можливості, а кожен з її працівників – величезний внутрішній і професійний ресурс. В синергії це дає колосальний потенціал розвитку для держави, споживачів, колективу.

2.2. Аналіз фінансового стану ПрАТ «Оболонь»

Під фінансовим станом розуміється здатність підприємства фінансувати свою діяльність. Він характеризується забезпеченістю фінансовими ресурсами, необхідними для нормального функціонування підприємства, доцільністю їх розміщення та ефективністю використання, фінансовими взаємовідносинами з іншими юридичними та фізичними особами, платоспроможністю і фінансовою стійкістю.

Фінансовий стан може бути стійким, нестійким і кризовим. Здатність підприємства своєчасно проводити платежі, фінансувати свою діяльність на розширеній основі свідчить про його хороше фінансове становище

Фінансовий стан підприємства залежить від результатів його виробничої, комерційної та фінансової діяльності. Якщо виробничий і фінансовий плани успішно виконуються, то це позитивно впливає на фінансове становище підприємства. І навпаки, у результаті недовиконання плану по виробництву і

реалізації продукції відбувається підвищення її собівартості, зменшення виручки і суми прибутку і як наслідок – погіршення фінансового стану підприємства і його платоспроможності

Стійкий фінансовий стан в свою чергу робить позитивний вплив на виконання виробничих планів і забезпечення потреб виробництва необхідними ресурсами. Тому фінансова діяльність як складова частина господарської діяльності направлена на забезпечення планомірного надходження і витрачання грошових ресурсів, виконання розрахункової дисципліни, досягнення раціональних пропорцій власного і позикового капіталу і найбільш ефективного його використання.

Аналіз фінансового стану розпочнемо із аналізу показників ліквідності (табл. 2.1)

Таблиця 2.1

Аналіз показників ліквідності ПрАТ «Оболонь» за 2018-2020 рр.

Назва показника	2018р.	2019р.	2020р.	Відхилення (+/-)			Нормат. знач.
				2019-2018 рр.	2020-2019 рр.	2020-2018 рр.	
1	2	3	4	5	6	7	8
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,01	0,01	0,007	0	-0,003	-0,003	0,2-0,35
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,13	0,15	0,22	0,02	0,07	0,09	0,8-1
Коефіцієнт поточної ліквідності	0,41	0,44	0,68	0,03	0,24	0,27	1,5-2

З табл. 2.1 можна дійти висновку, що показники ліквідності ПрАТ «Оболонь» у 2018-2020 рр. були нижчими за нормативні значення, що є свідченням порушення правил фінансування та покриття активів.

Так, коефіцієнт абсолютної ліквідності демонструє негативну динаміку і це означає, що в разі, якщо незабаром настане термін погашення боргів підприємство буде не в змозі це зробити. Позитивна динаміка спостерігається у коефіцієнта швидкої ліквідності, що свідчить про необхідність в зниженні суми поточних активів. Також збільшився коефіцієнт поточної ліквідності, а отже

ПрАТ «Оболонь» треба шукати шляхи нарощування оборотних активів та певного зменшення поточних зобов'язань.

Показники рентабельності більш повно, ніж прибуток, характеризують остаточні результати господарювання, тому що їх величина показує співвідношення ефекту з наявними або використаними ресурсами. Їх застосовують для оцінки діяльності підприємства і як інструмент інвестиційної політики і ціноутворення (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Аналіз показників рентабельності ПрАТ «Оболонь» за 2018- 2020 рр.

Назва показника	2018р.	2019р.	2020р.	Відхилення (+/-)		
				2019-2018 рр.	2020-2019 рр.	2020-2018 рр.
1	2	3	4	5	6	7
Рентабельність продукції за валовим прибутком	0,09	0,22	0,36	0,13	0,14	0,27
Валова рентабельність продажу	0,04	0,04	0,26	0	0,22	0,22
Рентабельність активів	0,25	0,04	0,06	-0,21	0,02	-0,19
Рентабельність власного капіталу	0,9	0,10	0,14	-0,8	0,04	-0,76
Рентабельність виробництва за операційним прибутком	0,05	0,04	0,08	-0,01	0,04	0,03

З табл. 2.2 можна зробити висновок, що ефективність діяльності ПрАТ «Оболонь» протягом аналізованого періоду збільшилась. Рентабельність продукції за валовим прибутком ПрАТ «Оболонь» у 2020 мала позитивне значення, що свідчить про те, що діяльність підприємства була прибутковою, тобто на 1 гривню собівартості реалізованої продукції було отримано 2,6 грн валового прибутку. Валова рентабельність продажу свідчить про підвищення ефективності продажу продукції ПрАТ «Оболонь».

Отже, всі показники рентабельності мають позитивну динаміку, що свідчить про збільшення інвестиційної привабливості підприємства та збільшення добробуту власників. Це дає змогу стверджувати про достатню привабливість вкладання коштів у дане підприємство порівняно з альтернативними джерелами інвестування на ринку та свідчить про збільшення прибутковості ПрАТ

«Оболонь» в досліджуваних роках. Підприємство може знизити собівартість за рахунок раціонального використання матеріалів, зниження матеріаломісткості продукції та перегляду норм витрати по основних напрямках витрат.

Фінансова стійкість у довгостроковому аспекті характеризується співвідношенням власних і позикових коштів. Однак цей показник дає лише загальну оцінку фінансової стійкості. Тому в світовій та вітчизняній обліково-аналітичній практиці розроблена система показників.

Фінансова стійкість підприємства є наслідком збалансованості фінансових потоків, наявності коштів для забезпечення поточної діяльності протягом певного періоду часу. Можна вважати її показником платоспроможності в довгостроковому періоді. В силу свого змісту фінансова стійкість цікава не стільки зовнішнім користувачам, скільки внутрішнім фінансовим службам. Якщо виділити зовнішніх користувачів звітності, зацікавлених у фінансовій стійкості підприємства, то можна зупинитися на наступних їхніх інтересах.

Як правило, зовнішніх кредиторів всіх видів цікавить платоспроможність підприємства в короткостроковому періоді, або, в крайньому випадку, на період повернення боргу (кредиту, позики). І тільки саме підприємство і його власники зацікавлені в збереженні цієї платоспроможності на роки вперед, тобто у виживанні.

По суті, платоспроможність є зовнішнім проявом фінансової стійкості підприємства.

Управління фінансовою стійкістю підприємства повинно забезпечити: стабільне отримання чистого прибутку; ефективне управління грошовими потоками з метою безперебійного забезпечення виробництва та продажу продукції; прийнятний рівень ризику при формуванні структури капіталу.

Таблиця 2.3

Аналіз показників фінансової стійкості ПрАТ «Оболонь» за 2018-2020 рр.

Назва показника	2018р.	2019р.	2020р.	Відхилення (+/-)		
				2019-2018 рр.	2020-2019 рр.	2020-2018 рр.

1	2	3	4	5	6	7
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,52	0,55	0,63	0,03	0,08	0,11

Продовження табл. 2.3

1	2	3	4	5	6	7
Коефіцієнт фінансової стабільності	0,55	0,66	0,83	0,11	0,17	0,28
Коефіцієнт фінансової незалежності	0,34	0,40	0,45	0,06	0,05	0,11
Коефіцієнт фінансової залежності	2,93	2,51	2,2	-0,42	-0,31	-0,73
Коефіцієнт фінансового ризику	1,93	1,51	1,2	-0,42	-0,31	-0,73

З табл. 2.3 видно, що коефіцієнт фінансової стійкості, який характеризує частку власників підприємства в загальній сумі коштів, авансованих в його діяльність, вищий у 2020 р., що характеризується позитивно. Значення цього коефіцієнта дає розуміння того, що чим більш фінансово стійке підприємство, тим воно більш незалежне від зовнішніх кредиторів.

Коефіцієнт фінансової залежності. Є зворотним до коефіцієнта концентрації власного капіталу. Зростання цього показника в динаміці означає збільшення частки позикових коштів у фінансуванні підприємства. Якщо його значення знижується до одиниці (або 100%), це означає, що власники повністю фінансують своє підприємство. На ПрАТ «Оболонь» ситуація поліпшувалась у 2018-2020 рр. і значенні коефіцієнта від 2,93 знизилось до 2,2, що є позитивним явищем.

2.3. Аналіз ефективності використання оборотного капіталу досліджуваного підприємства та тривалості його фінансового циклу

Оцінка ділової активності спрямована на аналіз результатів та ефективність поточної основної виробничої діяльності

Оцінка ділової активності на якісному рівні може бути отримана в результаті порівняння діяльності даного підприємства і аналогічні підприємства однієї і тієї ж галузі.. Такими якісними критеріями оцінки є: відкритість ринків збуту продукції; наявність продукції, що поставляється на експорт; репутація

підприємства, що виражається, зокрема, в популярності серед клієнтів, що користуються послугами підприємства, та інше. Кількісна оцінка робиться по двох напрямках:

У процесі функціонування підприємства величина активів, їхня структура зазнають постійні зміни. Найбільш загальне уявлення про які дають якісні зміни в структурі засобів та їх джерел, а також динаміці цих змін, що можна отримати за допомогою вертикального і горизонтального аналізу звітності.

Вертикальний аналіз показує структуру засобів підприємства і їх джерел. Вертикальний аналіз дозволяє перейти до відносних оцінок і проводити господарські порівняння економічних показників діяльності підприємств, що розрізняються за величиною використаних ресурсів.

Горизонтальний аналіз звітності полягає в побудові однієї або декількох аналітичних таблиць, у яких абсолютні показники доповнюються відносними темпами зростання (зниження). Ступінь агрегованості показників визначається аналітиком. Як правило, беруться базисні темпи росту за ряд років (суміжних періодів), що дозволяє аналізувати не тільки зміну окремих показників, але і прогнозувати їх значення.

Розмістимо дані горизонтального аналізу активів ПрАТ «Оболонь» у табл. 2.4.

Таблиця 2.4

Горизонтальний аналіз активів ПрАТ «Оболонь» за 2018-2020 рр.

Назва показника	2018р.	2019р.	2020р.	Відхилення, грн			Відхилення, %		
				2019-2018 рр.	2020-2019 рр.	2019-2018 рр.	2020-2019 рр.	2019-2018 рр.	2020-2019 рр.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
I. Необоротні активи									
Нематеріальні активи	6857	6026	4686	-831	-1340	-2171	-12,1	-22,2	-117,7
Незавершені капітальні інвестиції	20201	18141	11272	-2060	-6869	-8929	-10,2	-37,9	-118,3
Основні засоби	4867736	4611402	4352291	-256334	-259111	-515445	-5,3	-5,6	-105,9
Довгострокові фін. інвестиції	109397	57581	18542	-51816	-39039	-90855	-47,4	-67,8	-379,5
Дебіторська заборгованість	0	0	14	0	14	14	0	0	-100,0

Усього за розділом I	5004205	4693150	4386805	-311055	-306345	-617400	-6,2	-6,5	-107,1
II. Оборотні активи									
Запаси	719638	753270	1015849	33632	262579	296211	4,7	34,9	41,2

Продовження табл. 2.4

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Дебіторська заборгованість	338771	119354	195494	-219417	76140	-143277	-64,8	63,8	-42,3
Грошові кошти та їх еквіваленти	16876	16228	17048	-648	820	172	-3,8	5,1	1,0
Інші оборотні активи	30659	18927	5983	-11732	-12944	-24676	-38,3	-68,4	-80,5
Усього за розділом II	1105944	907779	1502253	-198165	594474	396309	-17,9	65,5	35,8
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	0	0	0	0	0	0	0	0	0
БАЛАНС	6110149	5600929	5889058	-509220	288129	-221091	-8,3	5,1	-3,6

Горизонтальний аналіз балансу полягає в порівнянні кожної статті балансу і розрахунку змін абсолютних і відносних величин, а також якісній характеристиці виявлених відхилень.

З табл. 2.4 випливає, що загальна сума майна ПрАТ «Оболонь» протягом 2020 р. у порівнянні з 2019 р. збільшилась на 288129 тис. грн, що є позитивним фактом. В 2019 р. у порівнянні з 2018 р. сума майна скоротилася на 509220 тис. грн. Дане скорочення стало можливе, на наш погляд, головною мірою через скорочення обсягу довгострокових фінансових інвестицій до 18542 тис. грн. у 2020 р. та через скорочення незавершених капітальних інвестицій. Відповідно, можна стверджувати, що ПрАТ «Оболонь» з метою нарощування прибутковості вводить нові потужності та здійснює фінансування власних основних засобів.

Оборотні активи ПрАТ «Оболонь» у 2020 р. в порівнянні з 2019 р. збільшились на 594474, у 2019. У порівнянні з 2018 р. – зменшились на 198165 тис. грн. Свідченням нарощування обсягу реалізації є збільшення коштів вкладених у запаси. Так з 719638 тис. грн. у 2018 р. обсяг запасів зріс до 1015849 тис. грн. у 2020 р., що більше на 41%. У кризовий період – це позитивне явище, що свідчить про диверсифікацію виробництва, вкладання коштів у випуск нових сортів пива та нарощування експортного потенціалу.

При аналізі оборотності оборотних коштів особлива увага повинна приділятися виробничим запасам та дебіторській заборгованості. Чим менше затримуються фінансові ресурси в цих активах, тим ефективніше вони використовуються, швидше обертаються, приносять підприємству все нові і нові прибутки.

Оборотність оцінюють, зіставляючи показники середніх залишків оборотних активів і їх оборотів за аналізований період. Обороти при оцінці і аналізі оборотності є:

1. Для виробничих запасів - витрати на виробництво реалізованої продукції.
2. Для дебіторської заборгованості – реалізація продукції за безготівковим розрахунком (оскільки цей показник не відображається у звітності і може бути виявлений за даними бухгалтерського обліку, на практиці його нерідко заміняють показником виручки від реалізації).

Дамо економічну інтерпретацію показників оборотності: оборотність в оборотах указує середнє число оборотів коштів, вкладених в активи даного виду, в аналізований період; оборотність в днях вказує тривалість (в днях) одного обороту коштів, вкладених в активи даного виду.

Узагальненою характеристикою тривалості затримки фінансових ресурсів у поточних активах є показник тривалості операційного циклу, тобто того, скільки днів в середньому проходить з моменту вкладення грошових коштів в поточну виробничу діяльність до моменту повернення їх у вигляді виручки на розрахунковий рахунок. Цей показник в значній мірі залежить від характеру виробничої діяльності; його зниження - одна з основних внутрішньогосподарських завдань підприємства.

Показники ефективності використання окремих видів ресурсів узагальнюються в показниках обороту власного капіталу і оборотності основного капіталу, що характеризують відповідно віддачу вкладених у підприємство: а) коштів власника; б) всіх коштів, включаючи залучені. Різниця між цими коефіцієнтами обумовлено ступенем залучення позикових коштів для фінансування виробничої діяльності.

Аналіз показників ділової активності наведено у табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Аналіз ділової активності ПрАТ «Оболонь» за 2018-2020 рр.

Назва показника	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Відхилення (+/-)		
				2019-2018 рр.	2020-2019 рр.	2020-2018 рр.
1	2	3	4	5	6	7
Коефіцієнт загальної оборотності капіталу (КоА), об.	0,86	0,78	0,91	-0,08	0,13	0,05
Період обороту загального капіталу (ТоА), днів	425	467	394,08	42	-72,92	-30,92
Коефіцієнт оборотності оборотних (мобільних) засобів (КоМЗ), об.	3,09	3,67	4,82	0,58	1,15	1,73
Тривалість одного обороту мобільних засобів (ТоМЗ), днів	118	99	74,75	-19	-24,25	-43,25
Коефіцієнт оборотності матеріальних оборотних засобів (запасів) (КоЗ), об.	6,03	5,84	7,42	-0,19	1,58	1,39
Період одного обороту матеріальних оборотних засобів (ТоЗ), днів	60	62	48,50	2	-13,50	-11,50
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості (КоДЗ), об.	6,74	8,53	15,09	1,79	6,56	8,35
Тривалість одного обороту дебіторської заборгованості (ТоДЗ), днів	54	42	23,86	-12	-18,14	-30,14
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості (КоКЗ), об.	5,53	4,62	1,45	-0,91	-3,17	-4,08
Тривалість одного обороту кредиторської заборгованості (ТоКЗ), днів	66	79	248,57	13	169,57	182,57
Коефіцієнт оборотності грошових коштів (КоГК), об.	177,42	161,11	330,24	-16,31	169,13	152,82
Тривалість одного обороту грошових коштів (ТоГК), днів	2	2	1,09	0	-0,91	-0,91
Фондовіддача (Фв)	0,95	1,02	1,15	0,07	0,13	0,20

Проаналізувавши ділову активність ПрАТ «Оболонь» за 2018-2020 рр., можна зробити наступні висновки.

Коефіцієнт загальної оборотності капіталу має позитивну динаміку, у 2020 р. в порівнянні з 2019 р. показник збільшився на 0,13 обертів, а у 2019 р. в

порівнянні з 2018 р. – зменшився на 0,08 обертів, що свідчить про прискорення кругообігу засобів підприємства.

Позитивну характеристику можна дати показникам оборотності оборотних активів (мобільних та матеріальних). Так у 2020 р. порівняно із 2018 р. дані показники скоротились на 43 і 11 днів відповідно. Можна сказати про ефективне управління оборотними активами на підприємстві з боку менеджменту.

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості у 2019 р. в порівнянні з 2018 р. – збільшився на 0.58 обертів, а у 2020 р. у порівнянні з 2019 р. – на 1,15 обертів. В 2020 р. у порівнянні з 2018 р. знизилася тривалість одного обороту дебіторської заборгованості на 43 дні, що оцінюється позитивно.

Коефіцієнт обертання кредиторської заборгованості у 2020 р. в порівнянні з 2018 р. мав тенденцію до спаду на 4,08 оберта, що свідчить про зменшення швидкості сплати заборгованості ПрАТ «Оболонь».

Досліджуване підприємство відноситься до підприємств харчової промисловості, на яких тривалість обертання оборотних фтордів і фондів обігу значно вища ніж на інших промислових підприємствах. Це пов'язано із технологією виробництва і реалізації продукції. Для того щоб забезпечити безперебійний процес виробництва ПрАТ «Оболонь» має достатньо високі запаси грошових коштів і їх обертання значне у досліджуваному періоді – від 2 обертів у 2018 р. до 1,09 у 2020 р.

Показник фондоддача має позитивну тенденцію, у 2020 р. в порівнянні з 2018 р. він збільшився на 0,2, це свідчить про достатній обсяг реалізації або про високий рівень інвестування в ці види активів.

Фінансовий цикл – це певний проміжок часу, протягом якого власні оборотні кошти виконують один повний оборот.

Він здійснює суттєвий вплив на формування величини і структури власних оборотних коштів досліджуваного підприємства.

Сутність даного показника полягає в тому, що чим вище значення фінансового циклу, тим вище потреба підприємства в грошових коштах для придбання оборотних виробничих коштів. Інакше кажучи, тривалість фінансового

циклу характеризує кількість днів між погашенням кредиторської та дебіторської заборгованістю [32].

Стійкий фінансовий стан підприємства в ринкових умовах значною мірою обумовлюється його діловою активністю. Важливими показниками ділової активності підприємства є тривалість операційного та фінансового циклу.

У табл. 2.6 наведений розрахунок тривалості операційного і фінансового циклів підприємства.

Таблиця 2.6

**Аналіз тривалості операційного і фінансового циклів ПрАТ «Оболонь»,
2018-2020 рр.**

Показник	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Абсолютне відхилення, +/-			Відносне відхилення, %		
				2019- 2018 рр.	2020- 2019 рр.	2020- 2018 рр.	2019- 2018 рр.	2020- 2019 рр.	2020- 2018 рр.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Період обороту дебіторської заборгованості, днів	23,8	45,6	38,9	21,8	-6,6	15,2	23,8	45,6	38,9
Операційний цикл, днів	92,6	129,8	101,5	37,3	-28,4	8,9	92,6	129,8	101,5
Період обороту кредиторської заборгованості, днів	32,9	30,5	36,7	-2,4	6,2	3,8	32,9	30,5	36,7
Фінансовий цикл, днів	59,6	99,3	64,8	39,7	-34,6	5,1	59,6	99,3	64,8
Середні втрати підприємства за період, тис. грн.	21972	67171	39123	45199	-28047	17151	21972	67171	39123
Економія коштів за 1 день скорочення фінансового циклу, тис. грн.	368,4	676,4	604,2	308,0	-72,2	235,8	368,4	676,4	604,2

Отже, позитивною тенденцією є те, що операційний цикл у 2019 р. зменшився на 28,4 днів, а фінансовий цикл на 34,6 днів, та становлять відповідно 101,5 днів та 64,8 днів. Це означає, що підприємство вдало використовує політику

управління оборотними коштами, налагоджує виробничий процес та скорочує розрахунки з постачальниками.

Отже, для досягнення прискорення оборотності суми оборотних коштів потрібно збільшити частку активів, які мають високу оборотність і зменшити частку активів, які навпаки, обертаються більш повільно [36, с.185]. Аналіз стану фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Оболонь» відображає, що на даному етапі підприємство не раціонально проводить політику управління оборотними коштами, це безпосередньо здійснює вплив на його фінансовий стан.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ ЩОДО СКОРОЧЕННЯ ФІНАНСОВОГО ЦИКЛУ ТА НАРОЩУВАННЯ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Прогресивні підходи до фінансування підприємства та ефективного використання оборотного капіталу

За своєю природою процес управління оборотним капіталом має високу значимість при формуванні результатів діяльності підприємства в ринкових відносинах. У процесі використання методів оптимізації оборотного капіталу рівень прибутку підприємства повинен збільшуватися, це говорить про те, що, крім самого оборотного капіталу, підвищення якості управління ним може існувати як окремий об'єкт для вкладення коштів.

При управлінні оборотними активами головною метою є визначення їх оптимального обсягу і структури, а також формування джерел їх фінансування. Для досягнення даної мети фахівцям необхідно знайти компроміс між обсягом оборотного капіталу і ризиком втрати ліквідності. Щоб підтримати ліквідність, у підприємства повинен бути високий рівень оборотного капіталу, але для підвищення рентабельності підприємству необхідно знижувати обсяги оборотних активів.

При управлінні оборотними активами вирішуються наступні завдання:

1) розрахунок мінімальної кількості коштів для витрачаються на первинне формування оборотного капіталу (авансування) для безперебійного і ритмічного процесу виробничо-господарської діяльності підприємства;

2) встановлення облікової політики з метою оптимізації оподаткування за допомогою методів визначення виручки від реалізації, методів списання товарно-матеріальних цінностей і т.д. ;

3) прискорення оборотності капіталу на кожній стадії його обороту.

Щоб вирішити ці завдання, на підприємстві необхідно розробляти техніко-економічні та організаційні заходи щодо прискорення руху виробничих фондів і фондів обігу, починаючи від виплати коштів постачальниками і до отримання грошових коштів від споживачів. Ефективність виявляється в тому, що потреба в оборотних коштах зменшується.

Величина оборотного капіталу, запланована підприємством, повинна забезпечувати компроміс між максимальною і мінімальною потребою в оборотних коштах. Максимальна величина оборотних активів обумовлена принципом доцільності, і її розмір може бути обмежений тільки масштабами діяльності компанії. Однак, на думку В. В. Ковальова [19], максимум може бути і менше, близько 60-80% запасів, якщо є можливість отримання короткострокового кредиту або позики. Величина гарантованого доступу до кредитних ресурсів повинна покривати не менше 50% від вартості витрат і матеріальних запасів. Мінімальну потребу нам задає закон про неспроможність (банкрутство підприємства).

При врівноважені планової потреби в коштах і залучених джерел фінансування виникає потреба у взаємному компенсуванні позитивних і негативних результатів щодо взаєморозрахунків. При цьому тривалість надання кредиту і авансів покупцям слід встановлювати менше тривалості кредиту і авансів, які отримані від постачальників.

Вважається, що кругообіг оборотного капіталу в переробному виробництві, а саме в харчовій галузі включає в себе кілька стадій, а саме: заготівельну стадію, стадію виробничу, збутову і розрахункову. Рух оборотних активів підприємства у процесі операційного циклу здійснює чотири стадії, послідовно змінюючи форму.

На першій стадії грошові активи залучаються з метою придбання сировини і матеріалів, тобто вхідних запасів матеріальних оборотних коштів. Дана стадія займає близько 62% від загального обсягу часу.

На другий - вхідні запаси матеріальних оборотних коштів у результаті виробничої діяльності переходять в запаси готової продукції. Діапазон даної стадії складає 8%.

На третій – дані запаси реалізуються споживачем і, поки не настане оплата, знаходяться в формі дебіторської заборгованості, що становить 12%.

На четвертій - дебіторська заборгованість, яка була оплачена, знову перетворюється в грошові кошти, складаючи при цьому 18% загального обсягу часу.

Важливе значення при вирішенні проблеми ефективного і раціонального використання оборотного капіталу несе перша стадія кругообігу. На стадії незавершеного виробництва поліпшення використання оборотного капіталу і прискорення його оборотності досягається за рахунок скорочення виробничого циклу. Це стається завдяки тому, що підприємства і об'єднання, використовуючи ту ж суму поточних активів, отримують більше виробничих результатів. Підвищення ефективності використання оборотного капіталу на стадії незавершеного виробництва переробних галузей досягається також завдяки впровадженню у виробництво новітніх технологій та нової техніки, більш раціонального їх використання, застосування нових, прогресивних і більш дешевих матеріалів, що підвищують якість продукції, нових методів організації праці та виробництва, а також усунення браку і т.д.

Несвоєчасне погашення зобов'язань клієнтами призводить до відволікання коштів в розрахунки і нарощування дебіторської заборгованості, наявність якої виправдовується діючими формами безготівкових розрахунків. Заборгованість, яка виникла внаслідок порушення фінансової та платіжної дисципліни, говорить про недоліки роботи підприємства у взаємодії з покупцями, про порушення умов договорів. Щоб прискорити оборотність, необхідно прагнути до максимального скорочення дебіторської заборгованості.

Збільшення ефективності використання оборотного капіталу відбувається завдяки розширеному відтворенню, яке вимагає, щоб оборотні активи здійснювали безперервний і послідовний перехід зі сфери виробництва в сферу обігу і назад.

Формування фінансового циклу на мікрорівні складається під непрямим впливом макроекономічних циклів. На макрорівні основним показники

вважаються ВВП, ВНП, рівень споживчих цін, рівень зайнятості. Основними критеріями фінансового циклу виробничого підприємства можна вважати період оборотності та ефективності управління основними елементами оборотного капіталу, до яких належать: запаси, грошові кошти, дебіторська заборгованість, короткострокові фінансові вкладення.

Визначення тривалості фінансового циклу і здійснення спостережень за фінансовими показниками ліквідності та ефективності, дозволить простежити закономірність розвитку мікроекономічних циклів. Так наприклад: при скороченні тривалості оборотності запасів, дебіторської заборгованості та нарощуванню терміну обертання кредиторської заборгованості - можна говорити про етап «зростання» підприємства, так як саме на етапі зростання контроль за масштабуванням бізнесу ще не здійснено, немає точного планування дій з управління показниками.

У момент збільшення тривалості дебіторської заборгованості і скорочення грошових коштів і кредиторської заборгованості можна говорити про зниження ділової активності і ефективності управління виробничими активами, що характерно для етапу «спад». Знаходження етапу циклу, дозволить не тільки розуміти всі супутні поточні проблеми на виробництві, а й дозволить підготуватися до настання наступного етапу життєвого циклу виробництва. Таке управління може підвищити якість прогнозування і розширити горизонт планування фінансових показників до 3-5 років і більше.

3.2. Шляхи оптимізації щодо використання оборотних активів ПрАТ «Оболонь»

Важливу роль у фінансуванні оборотних фондів і фондів обігу відіграє власні оборотні кошти. Мінімальне значення даного показника доцільно встановлювати не менше 10% [12, с. 393].

Додатна величина і зростання власних оборотних коштів свідчить про зміцнення фінансового стану підприємства. Проте важливою є оцінка самої його величини. Для визначення величини власних оборотних коштів, мінімально необхідної для підприємства в умовах роботи, що склалися, доцільно звернутися до правила фінансового менеджменту: за рахунок власних засобів повинні бути профінансовані найменш ліквідні активи. Власні оборотні кошти характеризують власні засоби, спрямовані на фінансування оборотних фондів та фондів обігу, тому необхідно розрахувати суму власних засобів, які повинні покривати найменш ліквідні оборотні кошти. У якості найменш ліквідних оборотних коштів можна прийняти виробничі запаси, незавершене виробництво і аванси постачальникам.

Порівняння фактичної величини власних оборотних коштів з їх розрахунковим мінімально допустимим значенням дозволяє зробити висновок про достатність чи брак власних засобів, що спрямовуються на фінансування оборотних коштів, а саме:

$$\text{ВОК} = \text{ОА} - \text{ПЗ} - (\text{ВЗ} + \text{НВ} + \text{АП}); \quad (3.1)$$

де ОА – оборотні кошти;

ПЗ – поточні зобов'язання;

ВЗ – виробничі запаси;

НВ – незавершене виробництво;

АП – аванси постачальникам.

Якщо значення $\text{ВОК} > 0$, то можна говорити про достатність власних коштів інвестованих у оборотні активи; якщо $\text{ВОК} < 0$, то можна констатувати брак власних коштів у оборотних активах.

Перевищення фактичного у порівнянні з мінімально необхідним рівнем власних оборотних коштів дозволить підприємству у перспективі витримати більш високе фінансове навантаження, зокрема, здійснювати значні інвестиції або подолати періоди спаду обсягів реалізації продукції. Такий запас власних ресурсів

являє собою можливість значного зростання позичкового капіталу, у разі виробничої необхідності, яку може допустити підприємство без втрати фінансової стійкості.

Можна стверджувати, що основним параметром, що визначає величину власних оборотних коштів, є прибуткова діяльність підприємств. Зростання прибутковості – значний важіль нарощування власних оборотних коштів підприємства, забезпечення надійності фінансування оборотних фондів та фондів обігу.

Оцінка і аналіз оборотних коштів, їх структури і оборотності необхідний для прийняття управлінських рішень. Відносно оборотних коштів для менеджменту є ціллю збільшення їх рентабельності і в той же час забезпечення фінансової стійкості і платоспроможності. При цьому слід пам'ятати, що підвищення рентабельності оборотних коштів багато в чому йде за рахунок фінансової стійкості.

При незмінному показнику власних оборотних коштів може змінюватися його структура, збільшення активів пов'язане з відтоком грошових коштів, і навпаки, зменшення активів призводить до збільшення грошових коштів. Якщо йде зростання власних оборотних коштів, то воно відбувається, як правило, за рахунок зростання негрошових активів – дебіторської заборгованості, запасів, а значить, падає ліквідність і знижується поточна платоспроможність. Якщо все ж зростання відбувається за рахунок грошових коштів, то разом з висновком про зростання ліквідності і платоспроможності слід зазначити, що підприємство, можливо, неефективно використовує кошти, накопичуючи їх на поточних рахунках.

Зростання дебіторської заборгованості завжди треба зіставляти з виручкою від реалізації продукції. При зростанні виручки закономірно зростанню дебіторської заборгованості, але якщо виручка падає або залишається незмінною, а дебіторська заборгованість зростає, то можна говорити про те, що організація кредитує своїх покупців і неефективно працює з дебіторською заборгованістю.

Збільшення запасів слід оцінювати з точки зору виробничої необхідності. До складу запасів входять матеріали, товари на складах, готова продукція, незавершене виробництво. В аналізі динаміки матеріалів потрібно врахувати вплив їх структури, фактора сезонності, інфляційного чинника, особливості роботи з постачальниками. Для незавершеного виробництва, в першу чергу, має значення його ритмічність. На залишок готової продукції і товарів впливає рівень відпускних цін, якість продукції, структура ринку збуту.

Для збільшення фінансової стійкості необхідно збільшення власних оборотних коштів. Але якщо фінансова стійкість досягається фінансуванням поточної діяльності за рахунок більш дорогих джерел в порівнянні з короткостроковими джерелами фінансування, то це призведе до зниження капіталізації підприємства.

На підставі аналізу власних оборотних коштів можна прийняти рішення про вибір політики фінансування підприємства. З метою аналізу та оцінки стратегій фінансування оборотні кошти часто ділять на постійну частину і активи, необхідні в зв'язку з сезонністю виробництва, з сезонним зростанням обсягів продажів. Постійна частина оборотних активів - це і є власні оборотні кошти. Постійна потреба в активах цієї групи вимагає більшої надійності в їх фінансуванні, в той час як другу групу оборотних коштів можна фінансувати за рахунок короткострокових зобов'язань.

При прийнятті фінансових рішень обсяг власних оборотних коштів може застосовуватися для плану фінансування підприємства у майбутньому. Якщо величина власних оборотних коштів зростає, то це означає, що все більша частина активів спрямовується на отримання доходів, і організація втрачає прибуток, а значить, інвестування не може вважатися ефективним.

Пропозиції щодо застосування власних оборотних коштів ПрАТ «Оболонь» доцільно надавати в динаміці. При цьому досліджувати потрібно не тільки оборотні кошти, а й їх структуру. Приймаючи управлінські рішення, слід розуміти, що зростання власних оборотних коштів веде до фінансової стійкості, але при цьому можливе зменшення капіталізації, вилучення частини активів з

обороту і зменшення оборотності оборотних коштів, зниження ефективності їх використання.

Таким чином, наявність власних оборотних коштів не завжди є надійним джерелом фінансування оборотних фондів та фондів обігу ПрАТ «Оболонь». Для уникнення браку готівки обов'язковою є така умова: власні оборотні кошти > поточні фінансові потреби. Тому управління грошовими коштами у кінцевому рахунку повинно забезпечувати регулювання обсягу власних оборотних засобів і поточних фінансових потреб, які залежать не скільки від тактичних, скільки від стратегічних рішень фінансових менеджерів підприємств.

На основі методу екстраполяції середнього ковзного визначимо значення власного оборотного капіталу (ВОК) на плановий 2021 р. та внесемо дані до табл. 3.1.

Таблиця 3.1

Значення власного оборотного капіталу (ВОК) у фактичному та плановому 2021 р.

Показник	2018 р.	2018 р.	2020 р.	Прогнозний 2021 р.	Абсолютне відхилення 2021/2018 рр.
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	5078764	5466148	5549706	5771694	692930
Виробничі запаси	750563	719638	753270	783401	32838
Чистий прибуток	-374113	269401	338614	352159	726272
Оборотні активи	1105944	1163932	1502253	1562343	456399
Позиковий капітал	4027601	3520996	3215062	3343664	-683937
Власні оборотні кошти	-1624179	-1489898	-692527	-720228	903951

Виходячи із розрахунків, наведених у табл. 3.1 значення власного оборотного капіталу мало від'ємне значення у аналізованому періоді 2018-2020 рр., та продовжує таким залишатись у плановому. Згідно формули 3.1 таке значення характеризується недостатністю власного оборотного капіталу на ПрАТ «Оболонь».

Для уникнення даної ситуації керівництво ПрАТ «Оболонь» повинно залучати короткострокові позики та збільшувати обсяг власного капіталу у поточних активах.

Ще одним можливим шляхом щодо нарощування власного оборотного капіталу може стати забезпечення прибутковості на ПрАТ «Оболонь». Якщо підприємство стабільно матиме прибуток у результаті діяльності, то значення власного оборотного капіталу матимете додатне значення.

Існує певний ряд чинників, які впливають на використання та управління оборотними коштами підприємства. Серед них: обсяг реалізованої продукції, наявні витрати, чистий прибуток, оборотні засоби, кредиторська та дебіторська заборгованість, виробничі запаси, готова продукція і витрати майбутніх періодів.

У табл. 3.2 представлено вихідні дані для розрахунку коефіцієнтів, які характеризують взаємозв'язок оборотних коштів з кожним окремим чинником наведеним вище.

Таблиця 3.2

Вихідні дані щодо розрахунку коефіцієнтів ефективності використання оборотних коштів ПрАТ «Оболонь» 2018-2020 рр.

Показник	2018 р.	2019 р.	2020 р.
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	5078764	5466148	5549706
Виробничі запаси	750563	719638	753270
Чистий прибуток	39618	-113042	-13702
Власні оборотні кошти	-1624179	-1489898	-692527
Оборотні активи	1105944	1163932	1502253
Позиковий капітал	4027601	3520996	3215062
Власний капітал	2082548	2336100	2673996
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	4292370	4277833	4070109

Отже, за даними табл. 3.2, протягом 2018-2020 рр. відбувається збільшення чистого доходу від реалізації продукції, зменшення обсягу виробничих запасів, а

потім їх значне нарощування у 2020 р., наявність прибутку у 2017 р., збільшення власного капіталу

Проведемо розрахунок коефіцієнтів ефективності використання оборотних коштів та відобразимо дані у табл. 3.3.

Таблиця 3.3

Показники ефективності формування та використання оборотних коштів ПрАТ «Оболонь» 2018-2020 рр.

Показник	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Абсолютне відхилення		
				2019/ 2018 рр.	2020/ 2019 рр.	2020/ 2018 рр.
1	2	3	4	5	6	7
Коефіцієнт залежності оборотних коштів від обсягу реалізованої продукції	0,22	0,21	0,27	0,00	0,06	0,05
Коефіцієнт залежності оборотних коштів від наявних витрат	0,26	0,27	0,37	0,01	0,10	0,11
Коефіцієнт залежності оборотних коштів від чистого прибутку	-2,96	4,32	4,44	7,28	0,12	7,39
Коефіцієнт залежності оборотних коштів від оборотних засобів	1,47	1,62	1,99	0,14	0,38	0,52
Коефіцієнт залежності оборотних коштів від величини виробничих запасів	0,51	0,30	0,28	-0,21	-0,02	-0,23
Коефіцієнт залежності оборотних коштів від готової продукції	0,69	0,48	0,26	-0,21	-0,22	-0,43
Коефіцієнт залежності оборотних коштів від витрат майбутніх періодів	0,06	0,00	0,00	-0,06	0,00	-0,06

Отже, за розрахунками табл. 3.3 можна стверджувати, що підприємство зменшує свою залежність від даних чинників, налагоджує свою виробничу діяльність, оптимізує механізм управління запасами, що призводить до скорочення операційного циклу. Тобто, наведені позитивні зміни дають змогу підприємству збільшити свою платоспроможність на майбутню перспективу, а представлені розрахунку демонструють необхідність аналізу коефіцієнтів

залежності для вирішення проблем з управління оборотними коштами на підприємстві ПрАТ «Оболонь».

3.3. Напрями використання факторингу для мінімізації фінансового циклу підприємства

Факторинг – послуга з відступлення дебіторської заборгованості для отримання фінансування або без такого з однією з наступних цілей: управління дебіторською заборгованістю і її облік, повернення дебіторської заборгованості та покриття ризику. Факторинг ефективний при роботі з компаніями, які належать як до сектору малого бізнесу, так і до великого бізнесу.

Компаніями, які не володіють великою заставної базою і, відповідно, не мають можливості отримати значні кредитні ресурси від банків для фінансування зростаючого бізнесу, але володіють таким важливим для факторів активом, як дебіторська заборгованість факторинг дуже корисний інструмент.

Продаючи таку заборгованість фактору, компанії отримують необхідний обсяг факторингового фінансування, що носить беззаставний характер. У нашій державі факторингові послуги є популярними і напряду впливають на стан оборотних активів підприємства. Станом на 31 грудня 2019 року ліцензії на надання факторингових послуг мали 641 компанія. Багато з них поєднують факторингову діяльність із наданням інших фінансових послуг (лізинг, кредитування, надання гарантій тощо). Протягом 2019 року цими компаніями було укладено понад 31 тисячу договорів факторингу на загальну суму 56,5 млрд грн, що на 8,1% більше порівняно з кількістю договорів, укладених за аналогічний строк у 2018 році.

Вартість договорів факторингу збільшилася на 17,4% порівняно з аналогічним періодом 2018 року. Станом на кінець 2019 року ринок факторингу був одним із найбільших небанківських фінансових ринків за обсягом наданих послуг. Швидше за все, факторинг найактивніше використовується фінансовими установами, які користуються послугами факторингових компаній для відступлення проблемної заборгованості за кредитами.

На жаль, через недосконалу чи відсутню звітність факторингових компаній, складно чітко оцінити частку класичного торгового факторингу в загальному обсязі послуг факторингу. На думку деяких учасників ринку, частка договорів торгового факторингу складає не більше 20%.

Суть класичної факторингової діяльності полягає у тому, що факторингова компанія (надалі також – фактор) надає клієнту фінансування, а клієнт відступає їй своє право грошової вимоги до боржників. Такі права вимоги можуть виникати, зокрема, з договорів поставки, надання послуг тощо. Водночас факторингова діяльність може включати надання пов'язаних додаткових послуг, зокрема управління та облік дебіторської заборгованості, юридичне консультування стосовно договорів клієнта, за якими відступається право вимоги тощо.

Суть некласичної моделі факторингової діяльності полягає у тому, що факторингова компанія приймає участь в управлінні проблемною заборгованістю. Так, ключовими клієнтами факторингових компаній в такій моделі є банки та інші фінансові компанії – кредитори, які використовують механізм факторингу не для залучення додаткового фінансування, а з метою очищення свого кредитного портфеля від сумнівних чи безнадійних заборгованостей. Окрім цього, механізм факторингу часто використовується для купівлі активів банків, що ліквідуються.

Факторинг також використовується для опосередкованого фінансування власниками бізнесів, які мають заборгованість за кредитом перед банками. Такі особи можуть створювати власну факторингову компанію або користуватись послугами діючої факторингової компанії, яка викупує в банку проблемну заборгованість бізнесів свого засновника чи клієнта, зазвичай з дисконтом. Після купівлі прав вимоги фактори стягують заборгованість із боржника власноруч або

укладають договори доручення чи комісії з компаніями, які стягують заборгованість на користь факторингової компанії (далі – колекторські компанії, колектори).

Ефективність факторингової операції для ПрАТ «Оболонь» можна визначити шляхом порівняння фактичного рівня витрат за факторинговою операцією із середнім розміром відсоткової ставки короткострокового банківського кредиту.

Візьмемо розмір дебіторської заборгованості за якої можна здійснювати факторингові операції – 462475 тис. грн. Припустимо, що підприємство продає банку право на її стягнення на таких умовах:

- комісійна плата за здійснення факторингової операції стягується банком у розмірі 2% від суми заборгованості;
- банк надає підприємству кредит у формі попередньої оплати його боргових вимог у розмірі 80% від суми заборгованості, тобто 369980 тис. грн;
- процентна ставка за кредит, що надається банком, складає 18% річних;

Виходячи з цих даних в першу чергу визначимо додаткові витрати підприємства на здійснення факторингової операції (табл. 3.4).

Таблиця 3.4

**Розрахунок витрат на здійснення факторингової операції на
ПрАТ «Оболонь» на 2021 р.**

Показник	Розрахунок	Значення
Комісійна плата, тис. грн	$369980 * 2\%$	7399,6
Плата за користування кредитом, тис. грн	$369980 * 18\%$	66596,0
Відношення додаткових витрат відносно додатково отриманих грошових активів, %	$(7399,6+66596)/369980$	20%

Зіставляючи отриманий показник з середнім рівнем процентної ставки на ринку грошей ми бачимо, що здійснення факторингової операції для ПрАТ «Оболонь» є вигіднішим, ніж отримання фінансового кредиту на період оплати боргу споживачами послуг.

Розрахуємо ефективність застосування факторингу у діяльності ПрАТ «Оболонь». Припустимо, що маржинальна прибутковість бізнесу – 20% .

Достовірно вирахувати її можливо тільки маючи оперативні дані бухгалтерської звітності і знаючи змінні витрати підприємства.

Середньомісячний оборот ПрАТ «Оболонь» у 2020 р. складає:

$$5549706 / 12 \text{ міс.} = 462475 \text{ тис. грн.}$$

У разі не застосування факторингу на відвантажену продукцію очікування оплати близько 30 днів (коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості).

Прибутковість ПрАТ «Оболонь» за 30 днів складе $462475 \times 20\% = 92495$ тис. грн.

При цьому умовно підприємство витрат не несе, так як товар куплений на власні кошти, хоча насправді витрати будуть рівними як мінімум альтернативним видам інвестування.

При застосуванні факторингу припустимо, що фактор кредитує ПрАТ «Оболонь» в розмірі 80% від суми боргу покупців.

Етап 1

Відвантажено товар на суму 462475 тис. грн., отримано при цьому 20% прибутку – 92495 тис. грн..

Отримали фінансування в розмірі $462475 \times 80\% = 369980$ тис. грн. Витратили на це 12 днів ($365 / 30$ (термін обороту дебіторської заборгованості) = 12).

Етап 2

На отриману суму від фактора 369980 тис. грн. закупили наступну партію продукції, яку також вдало реалізували контрагентам, і заробили на цьому 73996 тис. грн.

Витратили на це ще 12 днів (разом 24 днів).

Маржинальний прибуток склала $92495 + 73996 = 166491$ тис. грн..

Етап 3

Визначимо плату за факторингові послуги.

Формула для визначення плати за факторинг (Π_{ϕ}) наступна:

$$\Pi_{\phi} = C \times Д \times C_{\kappa} \times T/360, \quad (3.2)$$

де С - сума переданої на факторинг грошової вимоги - 462475 тис. грн.;

Д - обсяг кредиту по відношенню до суми рахунків - 80%;

C_k - ставка банківського відсотка, рік - 18%;

Т - термін факторингу - 12 днів;

У нашому випадку витрати ПрАТ «Оболонь» складуть:

$$Ц_{\phi} = 462475 \times 0,8 \times 0,18 \times 12/365 = 2663,86 \text{ тис. грн.}$$

Отже, факторинг дозволяє в більшому обсязі поповнювати оборотні кошти; економити на роботі з дебіторами, так як це робить банк; перетворити постійні витрати по кредитуванню в змінні, чітко прив'язані до реалізації та оплаті товарів. Ключовою перевагою факторингу є те, що цей фінансовий інструмент - беззаставний і більш оперативний з точки зору прийняття рішення, крім того, факторинг - це не тільки фінансування, а й комплекс супутніх послуг: страхування ризиків, пов'язаних з несвоєчасною оплатою товарів або послуг; інкасація дебіторської заборгованості; інформаційне обслуговування; консалтинг документів, а також забезпечення функції кредитного менеджменту по встановленню лімітів, відстеження та збору дебіторської заборгованості. Тим самим постачальники мають можливість перекласти величезну ділянку по роботі з покупцями (дебіторами) на факторів і переключитися на вирішення інших, більш важливих завдань, спрямованих на розвиток бізнесу.

Отже, щоб оцінити даний запропонований підхід для удосконалення управління активами та зменшення фінансового циклу підприємства з двох варіантів все ж є більш оптимальним для ПрАТ «Оболонь» є операції факторингу. Пропонуємо проаналізувати основні показники ефективності використання активів та порівняти зі значеннями у 2020 році (табл. 3.5).

Таблиця 3.5

Оцінка ефективності використання оборотних коштів

ПрАТ «Оболонь» у плановому 2021 р.

Показник	2020 р.	2021 р. варіант 1	2021 р. варіант 2	Абсолютне відхилення, +/-	
				В1-2020 р.	В2-2020 р.

Коефіцієнт оборотності оборотних активів	0,91	1,00	1,14	0,09	0,23
Період обороту оборотних активів	394,08	433,49	492,60	39,41	98,52
Коефіцієнт оборотності запасів	4,82	5,30	6,03	0,48	1,21
Період обороту запасів	74,75	82,23	93,44	7,48	18,69
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	15,09	16,60	18,86	1,51	3,77
Період обороту дебіторської заборгованості	23,86	26,25	29,83	2,39	5,97
Коефіцієнт закріплення оборотних активів	0,39	0,43	0,49	0,04	0,10

Отже, проаналізовані показники в табл. 3.5 показують, що в результаті зростання обсягу запасів їх оборотність зменшилися. Хоча якщо розглядати перший варіант, скорочення оборотності запасів не значне на 0,2, натомість в другому варіанті значення зменшилося на 1,25 і становить 3,99. Перевага першого варіанта відображається і в прискоренні оборотності дебіторської заборгованості на 4,8 порівняно з 2020 роком, тоді як в другому оборотність зросла тільки на 2,18. Підсумовуючи необхідно зазначити, що з точки оцінки ефективності використання оборотних активів більш оптимальним є перший варіант.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі на основі проведених досліджень здійснені теоретичні обґрунтування, наведені методичні і практичні рекомендації щодо удосконалення процесу формування та ефективного використання оборотних коштів та скороченні фінансового циклу підприємства. Основні висновки зводяться до наступного:

1. Встановлено, що оборотні кошти – це сукупність коштів авансованих в оборотні фонди і фонди обігу, які одночасно виступають у вигляді пасивів, тобто джерел їх утворення, і активів, що сформовані за рахунок цих джерел. В процесі дослідження економічної сутності оборотних коштів, як джерела формування оборотних фондів та фондів обігу, необхідно враховувати такі аспекти: юридичний, виробничий, фінансовий і управлінсько-обліковий. Такий підхід дозволяє повніше враховувати особливості кругообігу оборотних коштів на всіх його стадіях і приймати обґрунтовані управлінські рішення щодо можливості скороченні фінансового циклу на підприємстві, а, відтак, і економії від вкладання коштів у оборотні активи.

2. Визначено, що на тривалість фінансового циклу впливають зовнішні та внутрішні чинники. Чинниками зовнішнього середовища підприємства не можуть управляти, але повинні до них пристосовуватись і за допомогою дієвого менеджменту пом'якшувати їх негативну чи посилювати позитивну дію. Пріоритетними внутрішніми економічними чинниками, якими необхідно ефективно керувати, є обсяг виробництва і реалізації продукції, організація оборотних коштів, тривалість операційного та фінансового циклів, обсяг власних оборотних коштів.

3. Визначено методичні аспекти щодо показників ефективності використання оборотних коштів та з'ясовано показники, за якими можна обчислити тривалість операційного та фінансового циклу на підприємстві.

4. Проведено аналіз діяльності повідного підприємства харчової

промисловості ПрАТ «Оболонь». З'ясовано, що досліджуване підприємство займає значну питому вагу щодо виробництва пива та пивобезалкогольної продукції на ринку України.

5. У кваліфікаційні роботі проведено оцінку фінансового стану ПрАТ «Оболонь» за показниками: ліквідності, фінансової стійкості, рентабельності та ділової активності. Так, показники ліквідності ПрАТ «Оболонь» протягом аналізованого періоду є нижчими за нормативні значення, що є свідченням недостатньої платоспроможності підприємства в короткостроковому періоді.

Результативність діяльності ПрАТ «Оболонь» протягом аналізованого періоду поліпшилась. Рентабельність продукції за валовим прибутком ПрАТ «Оболонь» у 2020 мала позитивне значення, що свідчить про те, що діяльність підприємства була прибутковою, тобто на 1 гривню собівартості реалізованої продукції було отримано 2,6 грн валового прибутку.

Аналіз показників фінансової стійкості показав, що структура капіталу в цілому покращилася, хоча ПрАТ «Оболонь» має вищий середнього рівень залежності від кредиторів. Так, позитивну динаміку має коефіцієнт фінансової стійкості, це свідчить про підвищення цієї характеристики підприємства, але значення показника свідчить про переважання позикового капіталу в структурі пасивів.

6. Встановлено, що на ПрАТ «Оболонь» спостерігається тенденція зменшення частки оборотних коштів в сфері обігу та акумуляція у сфері виробництва. Проте спостерігаються значні коливання питомої ваги оборотних коштів у загальній вартості активів. Для підприємства характерна різна направленість тенденцій цієї зміни як у бік збільшення, так і в бік зменшення. При загальній тенденції до скорочення терміну оборотності товарно-матеріальних запасів і дебіторської заборгованості, спостерігається значне коливання значення показників. Отримані результати викликають необхідність удосконалення управління оборотними коштами та розробки системи формування та використання оборотних коштів.

7. Запропоновано шляхи щодо поліпшення використання оборотних коштів

ПрАТ «Оболонь» з метою забезпечення підвищення ефективності управління оборотними фондами та фондами обігу. Розроблені заходи доцільно застосовувати на підприємстві з метою: прогнозування тривалості виробничого і фінансового циклів; встановлення раціонального співвідношення між сферами виробництва і обігу, власними і залученими джерелами грошових коштів; визначення потреби оборотних коштів для авансування в одиницю часу; виявлення основних чинників, що впливають на тривалість індивідуальних кругообігів для підвищення оборотності оборотних коштів; прогнозування обсягу реалізації продукції у залежності від можливих кількісних співвідношень елементів кругообігу оборотних коштів підприємства у плановому періоді.

8. Запропоновано напрями формування та використання оборотних коштів ПрАТ «Оболонь», які ґрунтуються на оцінці економічної динаміки показників, що характеризують досліджуваний процес. Даний підхід дозволяє виявити основні фактори і проблеми, що виникли у підприємства стосовно управління фінансовим циклом, та попередити нові проблем, обґрунтувати і оцінити варіанти господарських рішень з точки зору того, як вони вплинуть на ефективність управління оборотними коштами на основі розрахунку прогнозованого показника власного оборотного капіталу (ВОК).

9. Запропоновано концептуальний підхід до розробки заходів по залученню ресурсів шляхом впровадження процедури факторингу. Розраховано прогнозований економічний ефект від впровадження запропонованих заходів з удосконалення процесу формування і використання оборотних коштів на ПрАТ «Оболонь». Дані пропозиції направлені на скорочення тривалості фінансового циклу і засвідчують доцільність застосування розроблених положень, висновків і рекомендацій у практичній діяльності підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Баранець Г. Логістичні пріоритети в управлінні оборотними активами / Г. Баранець // Вісник КНТЕУ. – 2006 . - №6. – С. 64 – 69.
2. Басюк Т. П. Реструктуризація дебіторської заборгованості підприємства / Т. П. Басюк // Фінанси України. - 2004. - № 12. – С. 115-124.
3. Бланк И. А. Финансовый менеджмент: [учебный курс] / Бланк И. А. – [2-е изд.] - К.: Эльга, Ника-Центр, 2004. – 656 с.
4. Бочаров В. В. Современный финансовый менеджмент / Бочаров В. В. – СПб.: Питер, 2006. – 464 с.
5. Брейли Р. Принципы корпоративных финансов / Р. Брейли , С. Майерс; пер. с англ. – М.: Олимп – Бизнес, 1997. – 1061 с.
6. Бригхем Ю. Финансовый менеджмент Т. 2 / Ю. Бригхем, Л. Гапенски; пер. с англ. под ред. В. В. Ковалева. – СПб.: Экономическая школа, 1998. – 645 с.
7. Бугай А. В. Нормування як інструмент формування і підвищення ефективності використання оборотних активів // Проблеми трансформації соціально-економічної системи в Україні. Збірник наукових праць. – Острог: Видавництво “Острозька академія”, 2004. – С.131-140.
8. Ван Хорн Основы финансового менеджмента / Ван Хорн, Джеймс, К. Вахович, мл., Джон, М.; пер. с англ. – [11-е изд.] – М.: Издательский дом “Вильямс”, 2001 - 992 с.
9. Виноградський М. Д. Менеджмент в організації: навч. посібник [для студентів екон. спец. вузів] / Виноградський М. Д., Виноградська А. М., Шкапова О. М. – К.: “КОНДОР”, 2002 . – 654 с.
10. Виханский О. С. Стратегическое управление: [учебник] / О. С. Виханский – [2-е изд.]. - М.: Гардарики, 1998. – 296 с.
11. Відтворення основних і оборотних фондів: [монографія] / Герасимчук М., Бурлака В., Пан Л. та ін. – К.: НАНУ, 2001. – 207с.
12. Демченко Т. А. Факторний аналіз формування і використання оборотних

активів фармацевтичних промислових підприємств / Т. А. Демченко // Актуальні проблеми економіки. – 2007. - № 5(71) – С. 105 – 111.

13. Демчук Л. А. Формування та ефективне використання оборотних засобів сільськогосподарських підприємств: автореф. дис. канд. екон. наук: спец. 08.04.01. “Економіка, організація та управління підприємствами” – К., 2001. – 19 с.

14. Дисонс Э. Деловые финансы / Э. Дисонс; пер. с англ. – М.: Олимп –Бизнес, 1998.

15. Довбня С. Б. Методика анализа финансово-экономического состояния металлургических предприятий / С. Б. Довбня // Металлургическая и горнорудная промышленность.- 2005. - № 4 – С. 97-101.

16. Камінський С.І., Основні тенденції зміни тривалості фінансового циклу на підприємствах торгівлі / С.І. Камінський. – Економічна наука, КНТЕУ Інвестиції: практика та досвід № 19/2013.[Електронний ресурс]

17. Камінський С.І., Товарні запаси як структурна складова об'єкта управління фінансовим циклом підприємства торгівлі. / С.І. Камінський – Економічний аналіз. 2013 рік. Випуск 12. Частина 3. [Електронний ресурс]

18. Камінський С.І., Управління ризиками в процесі управління фінансовим циклом підприємства торгівлі. / С.І. Камінський – Актуальні проблеми економіки №9(183), 2016. [Електронний ресурс]

19. Ковалёв В.В. Введение в финансовый менеджмент / В.В. Ковалёв. – М.: Финансы и статистика, 2006. – 768 с.

20. Кононенко О. Аналіз фінансової звітності / О. Кононенко. 2003. – 148 с.

21. Коритько Т.Ю., Управління оборотними коштами промислового підприємства / Т.Ю. Коритько – Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. – № 2 (58). – 2013. [Електронний ресурс]

22. Кошельок Г.В. Теоретичні основи оптимізації структури оборотних коштів підприємства / Кошельок Г.В, Коваль В.В, Белік Д. О Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Серія. Економічні науки. Науковий журнал. ISSN 1028-7507 №1 (78) 2015 .[Електронний ресурс]

23. Крамаренко Г.О. Фінансовий менеджмент: підручник для вузів /

Г.О. Крамаренко, О.Є. Чорна . – 2-ге видання . – К.: ЦУЛ, 2010 . – 520 с.

24. Кузнецова С.А. Фінансовий менеджмент: у схемах і таблицях : навч. посіб. / С.А. Кузнецова ; Дніпропетр. ун-т ім. А. Нобеля. – Дніпропетровськ, 2011. – 180 с.

25. Литвин Ю.О. Фінансове планування на підприємствах в сучасних умовах / Ю.О. Литвин, В.І. Матвійчук / Актуальні проблеми розвитку фінансово-кредитної системи України. – Донецьк : ДонНТУ, 2012. – С. 67–85.

26. Лігоненко Л.О. Управління дебіторською заборгованістю підприємства / Л.О. Лігоненко –: навч. посібник. – К.: КНТЕУ, 2005. – 274 с.

27. Марченко О.І. Фінансові аспекти ділової активності / О.І. Марченко // Фінанси України. – 2007. – №5. – С.136- 143.

28. Мних Є.В., Барабаш Н.С. Фінансовий аналіз / Є.В. Мних, Н.С. Барабаш: навч. посіб. — К.: Київ. торг. екон. ун т, 2010. — 412 с.

29. Офіційний сайт ПрАТ «Оболонь» [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://obolon.ua/ua>

30. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку [Електронний ресурс] — Режим доступу : <https://smida.gov.ua/>

31. Пожуєв О.В. Сучасні методи оцінки конкурентоспроможності потенціалу підприємства./ О.В. Пожуєв – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/znpgvzdia/2016_44/pdf/VISNIK_44_193.pdf

32. Полякова Н.С. Політика управління оборотними коштами підприємств житлово-комунального господарства / Н.С. Полякова –. М-во освіти і науки України, Держ. вищ. навч. закл. «Приазов. держ. техн. ун-т». — Маріуполь, 2014. — 23 с.

33. Пшинько А.Н. Эффектообразующие факторы в логистической системе, влияющие на стратегию управления материальными запасами предприятия [Електронний ресурс] / А. Н. Пшинько, С. А. Корецкая, В. А. Чеботенко // Вісник ДНУЗТ – 2005. – Вип. 6. – С. 224- 228. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/jpdf/vdnuzt_2005_6_44.pdf

34. Равенков А. Фінансове планування на підприємстві / А. Равенков /

Проблеми теорії та практики управління. – 2010. – № 4. – С. 72–78.

35. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання : [навч. посіб.] / О.О. Терещенко. – К. : КНЕУ, 2012.

36. Фатыхов Р.Р. Сравнительный анализ основных подходов к оценке деловой активности предприятия [Текст] / Р.Р. Фатыхов // Вестник Казанского государственного финансово-экономического института. – 2009. – №1. – С. 33-38.

37. Череп А.В. Теоретико-методичні та прикладні аспекти стратегічного управління оборотними коштами промислових підприємств. / А.В. Череп – М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Запорізь. нац. ун-т». – Запоріжжя : ЗНУ, 2015. – 251 с.

38. Чеснакова Л. С., Бойко В. В., Масалітіна В. В., Попік М. М. Управління оборотними коштами в умовах невизначеності / Л.С. Чеснакова, В.В. Бойко, В.В. Масалітіна – Центр учб. л-ри, 2010. — 247 с. : іл., табл. – Бібліогр.: с. 200-209.

39. Чухно І.С., Визначення економічної сутності поняття «Оборотні активи підприємства» / І.С. Чухно – ЧТЕУ. [Електронний ресурс]

40. Швидка О.П. Роль оборотного капіталу в забезпеченні прибутковості підприємства / О. П. Швидка // Вісник КНУ. – 2013. – № 2. – С. 39-43. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vkei_2013_2_9.pdf

41. Wesley S., Randall M., Theodore Farris II. Utilizing cash-to-cash to benchmark company performance / Emerald Group Publishing Limited. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.emeraldinsight.com/journals.htm?articleid=1798822&show=pdf&>

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

			КОДИ
		Дата	01.01.2021
Підприємство	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ОБОЛОНЬ"	за ЄДРПОУ	05391057
Територія	м.Київ, Оболонський р-н	за КОАТУУ	8038000000
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за КОПФГ	230
Вид економічної діяльності	Виробництво пива	за КВЕД	11.05
Середня кількість працівників: 3157			
Адреса, телефон: 04212 Київ, Богатирська, 3, (044) 412-84-10			
Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака			
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):			
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку			☐
за міжнародними стандартами фінансової звітності			☒

**Консолідований баланс
(Звіт про фінансовий стан)**

на 31.12.2020 р.
Форма №1-к

		Код за ДКУД	1801007
Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	6 026	4 686
первісна вартість	1001	43 963	43 969
накопичена амортизація	1002	(37 937)	(39 283)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	18 141	11 272
Основні засоби	1010	4 611 402	4 352 291
первісна вартість	1011	12 003 847	12 080 275
знос	1012	(7 392 445)	(7 727 984)
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
первісна вартість	1016	0	0
знос	1017	(0)	(0)
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	(0)	(0)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	57 581	18 542
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	14	14
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Гудвіл	1050	0	0
Гудвіл при консолідації	1055	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0

Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	4 693 164	4 386 805
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	753 270	1 015 849
Виробничі запаси	1101	559 903	824 163
Незавершене виробництво	1102	67 739	73 543
Готова продукція	1103	72 341	84 609
Товари	1104	53 287	33 534
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	260 966	272 112
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	44 300	101 840
з бюджетом	1135	51 330	69 326
у тому числі з податку на прибуток	1136	4 813	4 233
з нарахованих доходів	1140	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	18 911	20 095
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	16 228	17 048
Готівка	1166	0	0
Рахунки в банках	1167	0	0
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	18 927	5 983
Усього за розділом II	1195	1 163 932	1 502 253
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	5 857 096	5 889 058

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	73 144	73 144
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	2 603 868	2 445 387
Додатковий капітал	1410	1 916	1 198
Емісійний дохід	1411	8 353	8 353
Накопичені курсові різниці	1412	-6 437	-7 155
Резервний капітал	1415	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-329 248	167 847
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(13 580)	(13 580)
Інші резерви	1435	0	0

Неконтрольована частка	1490	0	0
Усього за розділом I	1495	2 336 100	2 673 996
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	426 702	410 551
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	180 402	609 731
Інші довгострокові зобов'язання	1515	260 062	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	0	0
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	867 166	1 020 282
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	255 933	394 848
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	1 139 546	661 136
товари, роботи, послуги	1615	909 794	709 905
розрахунками з бюджетом	1620	104 445	102 148
у тому числі з податку на прибуток	1621	164	414
розрахунками зі страхування	1625	6 382	4 980
розрахунками з оплати праці	1630	57 270	80 097
одержаними авансами	1635	120 483	183 041
розрахунками з учасниками	1640	1 876	1 876
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	13 639	33 497
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	44 462	23 252
Усього за розділом III	1695	2 653 830	2 194 780
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	5 857 096	5 889 058

Керівник

Булах І.В.

Головний бухгалтер

Бахов І.І.

ДОДАТОК Б

**Консолідований баланс
(Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2018 р.**

Підприємство	ПрАТ «Оболонь»	Дата, рік, місяць	КОДИ	
			2018	12.31
Територія	Київська	за ЄДРПОУ	05391057	
Організаційно- правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за КОАТУУ	8038000000	
Адреса, телефон	м.Київ, вул.Богатирська,3	за КОПФГ		
		за КВЕД	11.05; 11.06	11.01;

Форма №1 – к

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	Код за ДКУД	
			1801007	
1	2	3	4	
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	8 337	6 857	
первісна вартість	1001	43 259	43 396	
накопичена амортизація	1002	(34 922)	(36 539)	
Незавершені капітальні інвестиції	1005	48 455	20 201	
Основні засоби	1010	5 141 361	4 867 736	
первісна вартість	1011	11 850 066	11 940 760	
знос	1012	(6 708 705)	(7 073 024)	
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0	
первісна вартість	1016	0	0	
знос	1017	(0)	(0)	
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0	
первісна вартість	1021	0	0	
накопичена амортизація	1022	(0)	(0)	
Довгострокові фінансові інвестиції:				
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0	
інші фінансові інвестиції	1035	18 522	109 397	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0	
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	
Гудвіл	1050	0	0	
Гудвіл при консолідації	1055	0	0	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	
Інші необоротні активи	1090	14	14	
Усього за розділом I	1095	5 216 689	5 004 205	
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	750 563	719 638	
Виробничі запаси	1101	0	0	
Незавершене виробництво	1102	0	0	
Готова продукція	1103	0	0	

Товари	1104	0	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	297 870	203 818
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	51 466	89 746
з бюджетом	1135	71 280	35 310
у тому числі з податку на прибуток	1136	8 047	5 475
з нарахованих доходів	1140	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	430 965	9 897
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	46 172	16 876
Готівка	1166	0	0
Рахунки в банках	1167	0	0
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	16 455	30 659
Усього за розділом II	1195	1 664 771	1 105 944
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	6 881 460	6 110 149
Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	73 144	73 144
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	2 945 067	2 763 289
Додатковий капітал	1410	8 353	8 353
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	546	-2 356
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-518 048	-746 302
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(13 580)	(13 580)
Інші резерви	1435	0	0
Неконтрольована частка	1490	0	0
Усього за розділом I	1495	2 495 482	2 082 548
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	511 172	542 401
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	2 037 873	487 124
Інші довгострокові зобов'язання	1515	237 082	267 953
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	0	0
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0

резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	2 786 127	1 297 478
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	417 962	1 419 600
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
товари, роботи, послуги	1615	830 232	1 021 281
розрахунками з бюджетом	1620	150 294	91 167
у тому числі з податку на прибуток	1621	282	-858
розрахунками зі страхування	1625	5 364	5 926
розрахунками з оплати праці	1630	51 430	44 447
одержаними авансами	1635	46 900	64 560
розрахунками з учасниками	1640	1 876	1 876
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	10 306	11 462
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	85 487	69 804
Усього за розділом III	1695	1 599 851	2 730 123
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	6 881 460	6 110 149

ДОДАТОК В

Підприємство	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ОБОЛОНЬ"	Дата за ЄДРПОУ	КОДИ
			01.01.2021
			05391057

**Консолідований звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)**

за 2020 рік

Форма №2-к

I. Фінансові результати

Код за ДКУД

1801008

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	5 549 706	5 466 148
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	(0)	(0)
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(4 070 109)	(4 277 833)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий:			
прибуток	2090	1 479 597	1 188 315
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	74 094	50 572
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	(361 150)	(337 100)
Витрати на збут	2150	(719 636)	(661 989)
Інші операційні витрати	2180	(6 593)	(20 110)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	466 312	219 688
збиток	2195	(0)	(0)

Дохід від участі в капіталі	2200	0	39 058
Інші фінансові доходи	2220	338 280	280
Інші доходи	2240	15 776	-1 418
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(255 444)	(329 215)
Втрати від участі в капіталі	2255	(1 618)	(0)
Інші витрати	2270	(238 394)	(-216 198)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	324 912	144 591
збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	13 702	113 042
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	338 614	257 633
збиток	2355	(0)	(0)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	-718	-4 082
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-718	-4 082
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(0)	(0)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-718	-4 082
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	337 896	253 551
Чистий прибуток (збиток), що належить:			
власникам материнської компанії	2470	0	0
неконтрольованій частці	2475	0	0
Сукупний дохід, що належить:			
власникам материнської компанії	2480	0	0
неконтрольованій частці	2485	0	0

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	2 993 302	3 157 057
Витрати на оплату праці	2505	705 528	626 692
Відрахування на соціальні заходи	2510	149 141	132 414
Амортизація	2515	399 564	422 999
Інші операційні витрати	2520	1 204 645	1 159 110
Разом	2550	5 452 180	5 498 272

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	325 127	325 127
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	325 127	325 127
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	1,041500	0,792400
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	1,041500	0,792400
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0,00	0,00

Керівник Булах І.В.

Головний бухгалтер Бахов І.І.

Консолідований звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)
за 2018 рік
Форма №2-к
І. Фінансові результати

			Код за ДКУД	1801008
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року	
1	2	3	4	
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	5 078 764	4 777 539	
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0	
Премії підписані, валова сума	2011	0	0	
Премії, передані у перестраховання	2012	(0)	(0)	
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0	
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0	
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(4 292 370)	(3 878 473)	
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)	
Валовий: прибуток	2090	786 393	899 066	
збиток	2095	(0)	(0)	
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0	
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0	
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0	
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0	
Інші операційні доходи	2120	85 301	88 488	
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0	
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0	
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0	
Адміністративні витрати	2130	(303 955)	(296 579)	
Витрати на збут	2150	(675 489)	(612 349)	
Інші операційні витрати	2180	(20 451)	(29 144)	
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0	
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0	
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	0	49 482	
збиток	2195	(128 200)	(0)	
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0	
Інші фінансові доходи	2220	4 259	97 691	
Інші доходи	2240	-23 505	430 848	
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0	
Фінансові витрати	2250	(275 269)	(314 744)	

Втрати від участі в капіталі	2255	(-90 188)	(-381)
Інші витрати	2270	(-6 725)	(42 861)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	0	220 797
збиток	2295	(325 802)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-39 618	-44 217
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	0	176 580
збиток	2355	(365 420)	(0)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	-2 902	662
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-2 902	662
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(0)	(0)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-2 902	662
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	-368 322	177 242
Чистий прибуток (збиток), що належить: власникам материнської компанії	2470	0	0
неконтрольованій частці	2475	0	0
Сукупний дохід, що належить: власникам материнської компанії	2480	0	0
неконтрольованій частці	2485	0	0

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	3 267 238	2 960 495
Витрати на оплату праці	2505	529 153	448 146
Відрахування на соціальні заходи	2510	113 058	95 052
Амортизація	2515	457 032	451 790
Інші операційні витрати	2520	1 296 562	1 107 101
Разом	2550	5 663 043	5 062 584

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	325 127	325 127

Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	325 127	325 127
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-1,123900	0,543100
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-1,123900	0,543100
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0,00	0,00